БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 3 (1007)

4 ЯНВАРЬ ШАНБА 1958 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН

БУГУНГИ СОНДА:

Чехословакия Республикасининг ҳукумат раиси Вильям Широкий Москвага келди (1-бет).

Студентларнинг янги йил бали (1-бет).

Янги йилнинг дастлабки кунларида (1-бет).

М. Қосимов, А. Евстифеев. — ДОСААФ ташкилотларига партия раҳбарлигини кучайтирайлик (2-бет).

РЕДАКЦИЯГА ХАТЛАР. **И. Аҳмедов.** — Сайловчилар накази амалга оширилиши керак (2-бет).

ТАНҚИД ВА БИБЛИОГРАФИЯ. **Машҳура Султонова.** — «Сароб» романи ҳақида (2-бет).

Шудгор мўл ҳосил гарови Т. Хушназаров. — Илғорлардан намуна олиш керак. **С. Худойберганов.** — Ер ҳайдашда иш суръатини оширайлик (3-бет).

А. Кауфман. — Бирма Иттифоқининг ўн йиллиги (3-бет).

ЧЕТ ЭЛЛАРДА. Швеция Компартиясининг XVIII съезди ўз ишини тамомлади (3-бет).

Тинчлик муқаррар ғалаба қилади! Осиё ва Африка мамлакатлари бирдамлиги конференциясининг декларацияси (4-бет).

Миср президенти Жамол Абдил Носир Ш. Р. Рашидовни қабул қилди (4-бет).

Осиё ва Африка халқларининг қудратли бирдамлиги

Осиё ва Африка мамлакатлари бирдамлиги Қоҳира конференцияси зўр кўтаринкилик вазиятида ўз ишини тугаллади. Бу конференция халқаро миқёсда катта аҳамиятга эга воқеа бўлди.

Икки буюк қитъа халқларининг бу қадар кенг ассамблеяси тарихда ҳали кўрилмаган эди: конференцияда аҳолиси бутун инсониятнинг ярмидан кўпроғини ташкил этган 45 мамлакатнинг вакиллари қатнашди. Бу ерда турли ирқ ва миллат кишилари, турли сиёсий ва диний эътиқоддаги, турли социал аҳволдаги кишилар тенглардек бирбирлари билан учрашдилар.

Конференция Бандунгдаги тарихий конференциядан кейин Осиё ва Африкадаги миллионларча омманинг онгида рўй берган жуда катта ўзгаришларни акс эттирди. Конференция Бандунг руҳи, тинч-тотув яшаш принциплари халқларнинг қалбидан мустаҳкам жой олганлигини кўрсатди. Конференция Бандунг конференциясининг мустамлакачиликнинг ҳар қандай шаклларини тугатиш зарур эканлиги тўғрисидаги тарихий қарорини амалга ошириш учун курашда Осиё ва Африка халқларининг қудратли бирдамлигини намойиш қилди. Конференция сиёсий ва иқтисодий мустақиллик учун, бутун дунёда тинчлик учун курашда Осиё ва Африка халқлари бирлигининг ёрқин намойишига айланди.

Конференциянинг охирги мажлисида ҳозирги замоннинг энг муҳим проблемаларини ҳал этишда жуда катта роль ўйнаши лозим бўлган ҳужжатлар якдиллик билан маъқулланди.

Осиё ва Африка халқларининг буюк ассамблеяси бутун дунё халқларига қарата чиқарилган Декларацияни маъқуллади. Декларацияда бундай дейилади: «1955 йил апрель ойида Бандунг конференциясида қабул қилинган принциплар халқаро муносабатларнинг негизи бўлиб қолиши керак». Конференция ана шу ўн принципни тамомила қўллаб-қувватлаганлигини билдиради ва башарти бу принциплар ҳамма томонидан қабул қилинган тақдирда «ҳозирги халқаро кескинлик муайян даражада юмшашади» деб ишонч изҳор қилади. Декларация дунё халқларини бамаслаҳат бир фикрга келиш ва ҳамжиҳат бўлиб иш кўриш учун мумкин бўлган барча воситалардан фойдаланишга чақиради. Бу эса, муқаррар суратда қуролсизланишга, ядро қуроли ишлаб чиқаришни, бу қурол синовларини ва уни қўлланишни тақиқлашга олиб келади.

Шу муносабат билан икки қитъа халқлари ассамблеясининг АҚШ, СССР ва Англия ҳукуматларига қарата чиқарган Мурожаати анча катта аҳамиятга эгадир. Бу Мурожаат ялпи қирғин қуролини ишлаб чиқариш, тўплаш ва ундан фойдаланишни тўла тақиқлаш йўлидаги биринчи қадам сифатида ва ёппасига қуролсизланиш йўлидаги қадам сифатида ана шу ядро қуроли синовларига хотима беришга даъват этади. «СССР ҳукумати, — дейилади Мурожаатда, — ядро қуроли синовларини 1958 йил январь ойидан бошлаб тўхтатишга тайёр эканлигини билдирган экан, биз, АҚШ ва Бирлашган Қироллик ҳукуматларини худди шундай йўл тутишга чақирамиз».

Бутун дунё олимларига қарата чиқарилган Мурожаат қабул қилинди. Бу Мурожаат шу нарсага алоқадор бўлган барча мамлакатларнинг ҳукуматларига тазйиқ кўрсатиш мақсадида, ядро қуроли қўлланишни тақиқлаш ва бу қурол запасларини йўқ қилиш мақсадида мумкин бўлган барча чораларни кўришга даъват этади.

Қуролсизланиш тўғрисидаги ва атом уруши хавфини йўқотиш тўғрисидаги резолюция ана шу ҳужжатлар билан бевосита боғлиқдир. Бу резолюция Шимолий атлантик блокининг яқинда бўлиб ўтган сессиясида НАТОда қатнашувчи мамлакатларни ядро ва ракета қуроли билан таъминлаш ҳақида чиқарган қарори «совуқ уруш»ни кучайтириш йўлидаги бевосита уриниш деб ҳисоблаб, ядро урушига тайёргарликни қатъиян қоралайди ва ёппасига қуролсизланишга даъват этади. «Осиё ва Африка, — дейилади резолюцияда, — ядро ва ракета қуроли бўлмайдиган тинчлик зонаси бўлмоғи керак... Халқларнинг қудрати ядро бомбаларининг қудратидан кучлироқдир ва бу қудрат атом уруши хавфини йўқота олади». Қуролсизланиш ва тинч-тотув яшаш йўлида бу йил халқларнинг жаҳон конгрессини чақириш идеяси Қоҳирада якдиллик билан қўллаб-қувватланди.

Декларацияда бундай дейилади: «Империализмнинг бундан буён яшаши ҳозирги вақтда дунё ўз бошидан кечираётган янги даврга асло тўғри келмайди. Осиё ва Африка халқлари барча халқларнинг озодлик ва мустақилликка бўлган ҳуқуқита қаттиқ ишонадилар». Бу сўзлар икки улуғ қитъанинг порлоқ истиқболига чуқур ишонч билан суғорилган.

Империализм тўғрисидаги резолюция империализмнинг ҳар қандай кўринишлари ва формаларини қоралайди. Бу резолюцияда конференция делегатларининг оташин нутқлари ўз ифодасини топди. Конференция делегатлари империалистларнинг ҳарбий блоклари — НАТО, СЕАТО, Бағдод пактининг агрессив ролини фош қилдилар, машъум «Даллес-Эйзенхауэр доктринаси»га, тенг ҳуқуқли бўлмаган шартномаларга, бошқа мамлакатларнинг ишларига аралашишга, мустамлакачиларнинг Миср, Сурия, Индонезияга ва Африка ҳамда Осиёдаги бошқа мамлакатларга қарши қилаётган авантюристлик фитналарига лаънат ўқидилар.

Конференция Камерун, Кения, Уганда, Того, Мадагаскар, Сомали, Яман, Уммон ва бошқа мамлакатлар халқларининг озодлик ҳамда мустақиллик йўлида олиб бораётган адолатли курашини тамомила қўллаб-қувватлаганлигини билдирди; конференция Индонезия халқининг Ғарбий Ирианни Индонезияга қайтариш йўлидаги адолатли курашини, Окинава оролини Японияга ва Гоани Ҳиндистонга қайтариб бериш йўлидаги курашни, кипрликларнинг ўз тақдирини ўзи белгилаш йўлидаги курашини тамомила қувватлади; Кореяни, шунингдек Вьетнамни тинч йўл билан бирлаштириш учун самарали чоралар кўрилишига тарафдор бўлди. Конференция алоҳида чиқарган резолюциясида француз мустамлакачиларининг Жазоирда олиб бораётган урушига лаънат ўқиди ва бутун дунё халқларини Жазоир халқининг адолатли курашига мадад беришга чақирди. Фаластин масаласи юзасидан чиқарилган резолюцияда Исроил давлатининг агрессив сиёсати кескин суратда қораланади.

Қоҳира конференцияси махсус резолюциясида Хитой Халқ Республикасининг Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги қонуний ўрнини тиклашни, шунингдек Мўғулистонни Бирлашган Миллатлар Ташкилотига дарҳол қабул қилишни талаб этди.

Конференция ҳар қандай шаклдаги ирқий камситиш сиёсатини қоралади. Социал тараққиёт тўғрисида ҳам резолюция қабул қилинди. Бу резолюцияда хотинлар ва болалар тўғрисида, ёшлар тўғрисида ғамхўрлик қилиш, медицина ва социал хизматни кучайтириш соҳасидаги тадбирларнинг кенг программаси белгилаб берилди.

Иқтисодий ва техника ҳамкорлиги тўғрисидаги чиқарилган ва Қоҳирада маъқулланган резолюция муҳим аҳамиятга эгадир. Бу резолюцияда Осиё ва Африка мамлакатларидаги ҳозирги иқтисодий аҳвол анализ қилинади ва иқтисодий мустақилликни мустаҳкамлаш тўғрисида тавсиялар берилади. Резолюция барча мамлакатлар ўртасида ҳеч бир камситмай савдо-сотиқни кенгайтиришга, Африка ва Осиё давлатлари ўртасидаги иқтисодий ҳамкорликни мустаҳкамлашга, индустрлаштиришни кенгайтириш ва қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга, ер ислоҳотини ўтказишга, касаба союзларини ва кооперативчилик ҳаракатини мустаҳкамлашга даъват этади.

Конференция маданият соҳасида мустамлакачиликнинг ҳалокатли таъсирини қоралаб, Осиё ва Африка мамлакатларининг миллий маданиятни бутун чоралар билан ривожлантиришга ва мамлакатлар ўртасида маданий ҳамкорликни кенгайтиришга чақирди.

Осиё ва Африка халқларигина эмас, балки барча тинчликсевар халқлар ҳам Қоҳира конференциясининг тарихий қарорларини зўр мамнуният билан кутиб олдилар, чунки бу қарорлар тинчлик ва прогресс манфаатларига бутунича ва тамомила жавоб беради.

Мустамлакачилар жон талвасасида қутура берсинлар, улар тарихни орқага буриб юбора олмайдилар. Мустамлакачилик даври ўтиб кетган. Озодлик қуёши Осиё ва Африканинг бепоён ерлари устида нур сочди. Икки буюк қитъанинг халқлари ҳозир ҳар қачонгидан кўра маҳкамроқ жипслашган ва ғоят қудратли бўлиб, келажакка умид ва ишонч билан назар солмоқдалар. Улар ер юзидаги барча тинчликсевар кучлар билан биргаликда шу гапларни айтмоқдалар:

— Тинчлик муқаррар ғалаба қилади!

(«ПРАВДА»нинг 3 январдаги бош мақоласи).

Студентларнинг янги йил бали

Москва студентларининг аҳил оиласи янги йилни хурсандчилик билан кутиб олди. Университет ва институтларда, студентларнинг клублари ва маданият уйларида, умумий ётоқхоналарда карнаваллар ва кечалар ўтказилди.

2 январда пойтахтдаги олий ўқув юртларининг икки мингдан ортиқ ўқувчилари Катта Кремль Саройидаги янги йил балига таклиф этилдилар. Бу бал ёшлар дўстлигининг ёрқин, унутилмас кечаси бўлди. Унда совет йигитлари ва қизлари билан бирга 32 чет мамлакатдан келиб Москвада ўқиётган студентлар ҳам қатнашдилар.

Н. А. Булганин, А. И. Микоян, Н. С. Хрушчев, А. Н. Косигин, М. Г. Первухин ўртоқлар студентларга меҳмон бўлиб келдилар. Студентлар партия ва ҳукумат раҳбарларини гулдурос қарсаклар билан кутиб олдилар. Никита Сергеевич Хрушчев йигит ва қизларга қарата чин кўнгилдан самимий нутқ сўзлади. У уларни янги йил билан қутлади ва ўқишда янада муваффақиятлар тилади. Н. С. Хрушчевнинг нутқи гулдурос қарсаклар билан қайта-қайта бўлиниб турди.

Студентларнинг Кремлдаги янги йил бали узоқ кечаси тамом бўлди. Хушчақчақ ёшлар гуруҳ-гуруҳ бўлиб, қадимий соборлар, Царь-пушка ва Царь-колокол ёнидан ўтиб борадилар. Совет кишилари ёш авлодининг қувноқлиги ва бахти символи бўлган комсомол қўшиқлари жаранглади. (ТАСС).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ҲАЙКАЛТАРОШ С. Т. КОНЕНКОВГА СССР ХАЛҚ РАССОМИ ФАХРИЙ УНВОНИНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Тасвирий санъат соҳасидаги жуда катта хизматлари учун ҳайкалтарош Сергей Тимофеевич **Коненковга СССР Халқ Рассоми** фахрий унвони берилсин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. ВОРОШИЛОВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1958 йил 2 январь.

Пискент райони пахта тайёрлаш планини бажарди

Пискент райони пахта тайёрлаш планини бажарди. Давлатга 19 минг 881 тонна пахта етказиб берилди.

Шунингдек, бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш ва харид қилиш планлари ҳам бажарилди.

Чехословакия Республикасининг ҳукумат раиси Вильям Широкий Масквага келди

Расмий визит билан Ҳиндистонга, Индонезияга, Бирмага, Камбоджага ва Цейлонга бораётган Чехословакия Республикаси ҳукуматининг раиси Вильям Широкий 2 январда Москвага келди. Чехословакия Ташқи ишлар министри В. Давид, Словакия мактаблар бошқармасининг вакили Э. Сикора, Чехословакия Ташқи савдо министрининг ўринбосари Я. Кохуд унга ҳамроҳ бўлмоқда.

Чехословакия Республикаси ва Совет Иттифоқи давлат байроқлари билан безатилган Внуково аэродромида Чехословакия Республикаси ҳукуматининг раиси Вильям Широкийни ва унинг ҳамроҳларини СССР Минситрлар Совети Раисининг ўринбосари А. И. Микоян, СССР Министрлар Совети Ташқи иқтисодий алоқалар Давлат комитетининг раиси М. Г. Первухин, СССР Ташқи ишлар министрининг ўринбосари Н. С. Патоличев, меҳнаткашлар депутатлари Москва шаҳар Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари А. Г. Зайцев, СССР Ташқи ишлар министрлигининг бўлим мудирлари Б. М. Волков, А. И. Горчаков ва Ф. Ф. Молочков, СССР Ташқи ишлар министрлигининг масъул ходимлари, совет ва чет эл журналистлари кутиб олдилар.

Чехословакия Республикасининг ҳукумат раиси Вильям Широкийни Ҳиндистон Республикасининг СССРдаги элчиси К. П. Ш. Менон, Индонезия Республикасининг СССР даги элчиси Александер А. Марамис, Бирма Иттифоқининг элчиси У Чин, Цейлоннинг СССР даги муваққат ишлар вакили У. И. Фернандо, Комбоджанинг СССР даги элчихонасининг учинчи секретари Д. Сен, Судан Республикасининг СССР даги элчиси Муҳаммад Х. Ал Нил, Москвадаги чехословак элчихонасининг элчи Я. Вошаглик бошчилигида дипломатик ходимлари ҳам кутиб олдилар. (ТАСС).

Бирма мустақиллигининг ўн йиллиги

Москва жамоатчилиги вакилларининг тантанали йиғилиши

Эрксевар Бирма халқининг миллий байрамини — Бирма мустақиллиги эълон қилинганига ўн йил тўлишини нишонлаш учун 2 январда П. И. Чайковский номидаги Концерт залига юзлаб москваликлар тўпланди.

Бутуниттифоқ касаба союзлари Марказий Советининг раиси В. В. Гришин тантанали йиғилишни очди.

СССР Маданият министри Н. А. Михайлов доклад қилди.

Бирманинг СССР даги элчиси У Чин нутқ сўзлади. Йиғилиш қатнашчилари уни самимий кутиб олдилар.

Кеча қатнашчилари учун концерт қўйиб берилди. (ТАСС).

Чехословакия Республикаси ҳукуматининг раиси Вильям Широкий Тошкентда бўлди

3 январь саҳар пайтида Тошкент аэродромига реактив самолёт қўнди. Чехословакия Республикаси Ҳукуматининг раиси Вильям Широкий шу самолётда расмий визит билан Ҳиндистон, Индонезия, Бирма, Камбоджа ва Цейлонга боради. Вильям Широкий билан бирга унинг шу сафаридаги ҳамроҳлари Чехословакия Ташқи ишлар министри В. Давид, Словакия Мактаб бошқармаси вакили Э. Сикора, Чехословакия Ташқи савдо министрининг ўринбосари Я. Когоут ҳам келдилар.

Чехословакия Республикаси, Совет Иттифоқи ва Ўзбекистон ССРнинг давлат байроқлари билан безатилган Тошкент аэродромида Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг раиси М. З. Мирзааҳмедов, республика Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари Р. Ғ. Ғуломов, республика Министрлар Совети раисининг ўринбосари М. М. Мусахонов, Ўзбекистон ССР Ташқи ишлар министри Ғ. С. Султонов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари Ж. И. Илхомова, Тошкент шаҳар партия комитетининг секретари Ф. Х. Хўжаев, Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси М. Т. Турсунов, республика министрлари, жамоат ташкилотларининг вакиллари, журналистлар Вильям Широкийни ва унинг ҳамроҳларини кутиб олдилар.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг раиси М. З. Мирзааҳмедов Чехословакия Республикаси Ҳукуматининг раиси Вильям Широкий шарафига зиёфат берди. Зиёфат самимий, дўстона вазиятда ўтди. Зиёфат вақтида нутқлар сўзланди. Вильям Широкий М. З. Мирзааҳмедовнинг табригига жавобан Совет Иттифоқи халқларига, Ўзбекистон ССР меҳнаткашларига коммунистик қурилиш соҳасида янгидан-янги муваффақиятлар тилади.

Вильям Широкий ва унинг ҳамроҳлари бир оз вақт дам олганларидан кейин Тошкентдан Деҳлига жўнаб кетдилар. (ЎзТАГ).

Зокир ота бир неча йилдан бери звенога бошчилик қилиб келади. У, шу йиллар ичида фақат ўз звеносида эмас, қўшни звеноларда ҳам пахта ҳосилини оширишда кўмаклашиб келмоқда. Зокир ота уста пахтакор бўлиш билан бирга, миришкор сувчи ҳамдир. У ўз тажрибасини ёш пахтакорларга қунт билан ўргатмоқда, мўл ҳосил етиштиришда уларга кўмаклашмоқда.

1957 йилда Зокир ота Алиев звеносининг аъзолари ноқулай об-ҳаво туфайли юз берган қийинчиликларни енгиб пахта ҳосилини оширди, 14 гектар ернинг ҳар гектаридан 48,5 центнердан пахта топширди. Бу муваффақиятга звено аъзолари ишни агротехника қоидалари асосида уюштирганликлари, ғўза парваришини ҳамма вақт юқори сифатли ўтказганликлари туфайли эришдилар.

Зокир ота ҳозир 74 ёшга қадам қўйди, ота ҳали бардам.

— Пахтазорга чиқсам, ўзимни йигитдек ҳис қиламан, — дейди ота. Шунинг учун мен бундан кейин ҳам пахтачиликни ривожлантириш ишига муносиб ҳисса қўшиш учун астойдил меҳнат қиламан.

Пискент районидаги Ворошилов номли колхознинг Зокир ота Алиев бошлиқ звено аъзолари 1958 йил мўл ҳосили учун пухта замин тайёрлаб қўйдилар. Ерларга кўплаб маҳаллий ўғит солиниб, шудгордан чиқарилди.

СУРАТДА: звено бошлиғи ЗОКИР ота АЛИЕВ.

В. Салов фотоси.

ЯНГИ ЙИЛНИНГ ДАСТЛАБКИ КУНЛАРИДА

☆

Илғорликни қўлдан бермаётирлар

Ўтган йили Бутуниттифоқ социалистик мусобақасининг биринчи мукофотини олишга сазовор бўлган Янгийўл шаҳар гўшт комбинати ишчилари янги йилда ҳам илғорликни қўлдан бермасликка ҳаракат қилаётирлар. Бу меҳнатсевар коллектив 1957 йил программасини 5 декабрдаёқ бажариб, планден ташқари 3 миллион 655 минг сўмлик гўшт маҳсулотлари тайёрлаб берган эди.

1958 йилда комбинат ишчилари янгидан-янги ютуқларни қўлга киритишга ҳаракат қилаётирлар. Колбаса цехининг ишчиларидан М. Алексеев, В. Титнев, Ш. Хайбуллаева, А. Аминов, Р. Устабоев ва бошқалар янги йилнинг дастлабки кунлариданоқ смена нормаларини 1,5-2 баравардан бажармоқдалар.

Л. БЛИНДЕР.

Муваффақиятларни мустаҳкамламоқдалар

Оҳангарондаги гидромеханизация контораси шаҳардаги илғор корхоналардан бири ҳисобланади. Контора коллективи 1957 йил топшириқларини 7 ноябрда бажарган эди. Прогрессив технологияни жорий қилиш туфайли кон устини очиш харажатлари 13 процент камайтирилиб, меҳнат унумдорлиги эса 57 процент оширилган эди.

Аҳил ва меҳнатсевар коллектив қўлга киритилган ана шу ютуқларни янада мустаҳкамлаш мақсадида йил бошиданоқ астойдил меҳнат қилмоқда. Механик Халимуллин, землесос установкасининг машинистлари Райлян ва Битюков ўртоқлар, гидромантерлардан Истомин, Багатирев каби ишлаб чиқариш илғорлари январь ойининг дастлабки кунларида смена топшириқларини анча ортиғи билан бажардилар.

М. МИРҲАМИДОВ.

Механика цехи «Подъёмник» заводидаги илғор цехлардан бири ҳисобланади. Бу ерда 1957 йил топшириғи 11 ойдаёқ ортиғи билан бажарилган эди. Цех ишчилари эришилган ютуқларни янада мустаҳкамлаш мақсадида янги йилнинг дастлабки кунларидан бошлабоқ юқори унум билан ишлаётирлар. **Суратда:** цех бошлиғи **А. Гельзин** ва токарь **Н. Горбунов** ўртоқлар деталга ишлов беришнинг яхшилаш йўллари ҳақида маслаҳатлашмоқдалар.

В. Салов фотоси.

Қувончли натижалар

Тошкентдаги саноат корхоналарининг коллективлари янги йилни ҳам яхши натижалар билан якунлаш учун дастлабки кунларданоқ социалистик мусобақани авж олдириб юбордилар. Биз 1-пойафзал фабрикасининг директори ўртоқ Шомуҳитдиновга мурожаат қилиб, корхона ишчиларининг 1958 йилнинг биринчи кунини қандай якунлаганликлари тўғрисида гапириб беришини сўрадик.

— Корхонамизнинг иш процесси конвейер усулида олиб борилаётганлиги бир кунлик ишлаб чиқариш натижасини аниқ айтиш имкониятини бермайди. Лекин пойафзалчиларимизнинг ғайрат ва шижоат билан меҳнат қилаётганликлари янги йилнинг биринчи сменасининг дуруст якунланганидан дарак беради. Ўртоқ В. Владимиров бошчилик қилаётган болалар оёқ кийими цехининг ишчилари ва мастерлари 2 январь куни биринчи сменада ишлаб, топшириқни 111,6 процент бажардилар. Ўртоқ А. Михеев бошлиқ смена ишчилари айниқса юқори натижаларга эришдилар. Улар 1958 йилнинг биринчи сменасини 200 процент этиб бажардилар. Бу сменанинг Зокиров, Сахарова, Акбаров, Голованова, Аҳроров ва Музаффаров сингари новатор ишчилари смена нормаларини 2,5-3 баравар ошириб бажардилар. Шу куни бу меҳнатсевар ишчилар планга қўшимча равишда 200 жуфт сифатли болалар оёқ кийимлари ишлаб чиқардилар.

Ўтган йил 1-пойафзал фабрикаси ишлаб чиқариш программасини муддатидан олдин бажариб, планден ташқари бир неча миллион сўмлик маҳсулот берган эди. Бу меҳнат севар коллектив олтинчи беш йилликнинг учинчи йили топшириғини ҳам муваффақият билан бажариш учун астойдил ҳаракат қилаётир.

☆

Топшириқ ортиғи билан бажарилаётир

Тошкентдаги «Узбекхлопкомаш» заводининг коллективи ўтган йил давомида завод ишлаб чиқаришини тўла механизациялаш ва автоматлаштириш соҳасида бир қанча тадбирларни амалга оширган эдилар. Бу тадбирлар маҳсулот ишлаб чиқаришни қарийб 2,5 баравар оширди.

Ўтган йил имкониятлардан рационал фойдаланиб ишлаган механика-йиғув цехининг комсомол-ёшлари янги йилнинг дастлабки кунлариданоқ меҳнатда юқори кўрсаткичларга эришаётирлар. Цехнинг шу кунларда смена топшириқларини 250-300 процентга етказиб адо этаётган илғор ишчиларидан Абдуллаев, Комилов ва Умаров ўртоқлар барчанинг ҳурматига сазовор бўлмоқдалар.

СУРЪАТНИ ЯНАДА ОШИРАМИЗ

Ўтган хўжалик йилини заводимиз коллективи яхши натижалар билан якунлади. Бу йил олдимизда янада катта вазифалар турибди. Биз, машинасозлар чигит экиш кампанияси бошлангунга қадар янги ва мукаммал сеялкалар, тракторлар етказиб бериш юзасидан олган мажбуриятимизни муваффақиятли равишда бажариш учун курашмоқдамиз.

Янги йилнинг дастлабки икки кунида деярлик ҳамма цехда белгиланганидан бир неча минг сўмлик кўп маҳсулот тайёрланди. Бизнинг асбобсозлик цехимизда ҳамма ишчи смена топшириғини ошириб бажармоқда. Январь ойи планини муддатидан бир неча кун олдин бажариш учун курашаётган цех коллективи 8 соатлик нормани 6-7 соатда бажараётир.

Камол БАҲРИТДИНОВ,
«Ташсельмаш» заводи асбобсозлик цехининг ишчиси.

ДОСААФ ташкилотларига партия раҳбарлигини кучайтирайлик

ДОСААФ (Армия, авиация ва флотга ёрдам бериш кўнгилли жамияти) — меҳнаткашларнинг оммавий-ватанпарварлик ташкилотидир. У, жамият аъзолари ва кенг халқ оммаси ўртасида ҳарбий-техника, авиация ва ҳарбий-денгиз билимларини пропаганда қилади ҳамда оммалаштиради, отиш, самолёт, парашют, планер, автомобиль, мотоцикль, радио ҳаваскорлиги спортини, авиация, денгиз ва автомобиль моделизмини кенг равишда ривожлантиради. Жамият аҳолини ҳаводан бўладиган ҳужумдан сақланишга тайёрлайди.

Тошкент областидаги саноат корхоналари, колхоз, совхоз, МТС, олий ва ўрта ўқув юртлари, мактаблар ҳамда муассасаларнинг кўпчилигида ДОСААФ бошланғич ташкилотлари мавжуд.

Жамиятнинг қуйи ташкилотлари 1957 йилда юзлаб шофёрлар, мотоциклчилар, радистлар, парашютчилар, авиомоделистлар ва мерган спортчилар тайёрладилар.

Мисол учун, Мирзачўл районидаги «Октябрь» колхозининг аъзоси ўртоқ Османов трактор ва автомобилни бошқаришни ўрганиб олди. Ўртоқ Исетов эса шофёрлар тайёрлаш курсини тамомлади ва радистлик ҳунарини эгаллади. Ўртоқ Филатов автомобилни бошқаришни ўрганди ва ҳозир колхозда шофёр бўлиб ишламоқда.

1957 йили жамиятнинг ўнларча шаҳар ва район ташкилотлари, жумладан ДОСААФнинг Янгийўл, Олмалиқ, Бекобод шаҳар комитетлари (раислари Скубаков, Смирнов, Мордкович ўртоқлар), Верхне-волинск, Мирзачўл, Ўрта Чирчиқ, Бўстонлиқ (раислари Қодиров, Старовойтов, Носиров, Ҳожиматов ўртоқлар) ва бошқа шаҳар ҳамда район комитетлари ўз олдиларига қўйилган вазифаларни муваффақиятли бажардилар.

Бу — шаҳар ва район партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари жамиятнинг ишига яқиндан эътибор бераётганликларини кўрсатади. Шаҳар ва район партия комитетларининг бюроларида ДОСААФ район ва шаҳар комитетларининг, бошланғич ташкилотларининг иши ҳақидаги масала тез-тез муҳокама қилиб турилди.

Ўтган йил Тошкент шаҳар Марказий ва Ленин район партия комитетлари, Янгийўл, Олмалиқ ва бошқа шаҳар ҳамда район партия комитетларининг ташаббуси билан мудофаа ишининг аҳволи ва уни яхшилаш масаласига бағишлаб шаҳар ва район активларининг йиғилиши ўтказилди. Бу тадбирларнинг ҳаммаси ана шу район ва шаҳарларда ДОСААФ комитетларининг ишини яхшилашга ижобий таъсир кўрсатди.

Шу билан бир қаторда ДОСААФнинг барча шаҳар ва район комитетлари ҳам талабга жавоб берарли даражада ишлаётирлар ва уларнинг фаолияти меҳнаткашларнинг истак ҳамда хоҳишларига тўла жавоб беради, деб бўлмайди. Айниқса областнинг Оҳангарон, Боёвут, Бекобод, Октябрь районларида ва бошқа бир қатор районларда оммавий-мудофаа ишлари яхши йўлга қўйилмаган. Бу районларнинг партия комитетлари ДОСААФ район комитетининг иши ўз ҳолига ташлаб қўйилганлигини била туриб, уни яхшилаш юзасидан тегишли чоралар кўрмаётирлар. Боёвут район партия комитети бир неча йил бўладики, ДОСААФ район комитетининг иши билан шуғулланмайди, бу ҳақдаги масалани райком бюросида муҳокама қилмайди. Чирчиқ шаҳар партия комитети эса мудофаа масаласини бюро ва шаҳар партия комитетининг пленумида муҳокама қилган, мудофаа иши юзасидан актив йиғилиши ўтказилган бўлса ҳам, қабул қилинган қарорларнинг амалга оширилиши устидан контроллик олиб борилмаганлиги сабабли шаҳарда оммавий-мудофаа ишининг аҳволи талабга жавоб бермайди. Бу иш айниқса электрохимия комбинати ва «Чирчиксельмаш» заводларида қониқарсиз аҳволда.

Мудофаа жамияти ишидаги камчиликларни бартараф қилиш ва унга раҳбарликни кучайтириш, оммавий-мудофаа ишини яхши йўлга қўйиш партия ташкилотлари олдидаги асосий вазифалардан биридир. Улар мамлакат мудофаасини мустаҳкамлаш, совет кишиларининг тинч меҳнатини муҳофаза қилиш ҳақида ғамхўрлик қилишни тобора кучайтиришлари, оммавий-мудофаа иши ҳақидаги масалани тез-тез муҳокама қилиб туришлари, ДОСААФ ташкилотларининг фаолиятини тўғри йўналтириб боришлари, жамиятнинг район ва шаҳар комитетлари раисларининг иши устидан доимий контроллик олиб боришлари ва ДОСААФнинг бошланғич ташкилотларига кундалик амалий ёрдам бериб боришлари лозим.

ДОСААФ область ташкилоти ҳар ҳолда пропаганда ишини олиб борса ҳам, умуман олганда бу ишнинг, айниқса аҳоли ўртасида ҳарбий, ҳарбий-техника билимларини, ДОСААФнинг мақсад ва вазифаларини пропаганда қилишнинг аҳволи талабга жавоб бермайди. ДОСААФ шаҳар ва район комитетлари ҳузуридаги кўпгина ташкилий-оммавий ва пропаганда секциялари ишламаётир. Жамиятнинг айрим район ва шаҳар комитетларининг раҳбар ходимлари, жумладан, Оҳангарон район комитетининг раиси А. Камалиев, Боёвут район комитетининг раиси Т. Маматўхтаев, Бўка район комитетининг раиси Ф. Смирнов, Қорасув район комитетининг раиси Ш. Тўхтаназаров ўртоқлар корхоналарда, колхоз ва совхозларда деярлик докладлар қилмайдилар. Жамиятнинг район комитетлари сиёсий ва илмий билимларни тарқатиш жамиятининг ана шу районлардаги бўлимлари, район маданият бўлимлари, Маданият уйлари, клублар, ўқишхоналар билан доимий алоқада бўлиб турмайдилар.

Буларнинг ҳаммаси ДОСААФ ташкилотларининг ишида юзакичиликка йўл қўйилаётганлигидан, раҳбарлик стилининг яроқсизлигидан далолат беради. Партия ташкилотлари жойларда бу аҳволнинг давом этишига йўл қўймасликлари зарур.

Партия комитетлари ДОСААФ бошланғич ташкилотларининг ишига раҳбарликни яхшилаган ва улар ишининг турли формаларидан яхши фойдаланилган жойларда жамият аъзоларининг сони тўхтовсиз кўпайиб бормоқда, уларнинг ташаббускорлиги кучаймоқда. Оҳангарон шаҳридаги 9-шахтада, Янгийўл консерва заводида, Олмалиқ шаҳридаги Олтинтопган комбинатида, шунингдек областдаги кўпгина колхозларда барча ишчилар, хизматчилар ва колхозчилар ДОСААФга аъзо бўлиб кирганлар. Улар аъзолик бадалларини ўз вақтида тўлаб турадилар. Ана шу маблағ ҳисобига яхшигина моддий ва ўқиш базаси вужудга келтирилган, турли тўгарак ва курслар ташкил этилган.

Аммо, жамиятнинг Оҳангарон шаҳридаги қурилиш бошқармалари ва ГРЭСда, Олмалиқ шаҳридаги 1-қурилиш бошқармаси ва темир йўл цехида ташкил этилган бошланғич ташкилотлари жамият аъзолари ўртасида спорт ишларини бўш олиб бормоқдалар. Шунга қарамай ана шу бошланғич ташкилотларнинг фаолиятини кучайтириш ва уларни мустаҳкамлаш юзасидан зарур чоралар кўрилмаётир.

Маълумки, партия органлари оммавий ташкилотларга раҳбарлик қилганда даставвал уларни раҳбар кадрлар билан мустаҳкамлаш, ана шу кадрларни, шунингдек ДОСААФ ташкилотларида ишлаётган кўп сонли активларни тарбиялашга алоҳида эътибор берадилар. Бу ДОСААФ жамияти учун жуда катта аҳамиятга эгадир. Аммо айрим район партия комитетлари масаланинг бу томонига етарли эътибор бермайдилар. Натижада жамиятнинг комитетларида ишлаш учун ташаббуссиз, ишни билмайдиган ва омма орасида жонли ташкилотчилик иши олиб бориш қобилиятига эга бўлмаган кишилар ўрнашиб оладилар. Боёвут районида икки йилдан буён комитетнинг раиси вазифасида ўртоқ Маматўхтаев ишлаб келмоқда. У, ўзининг кўп вақтини Тошкентда ўтказади ва комитетнинг иши билан етарли шуғулланмайди.

Айрим районларда комитет ходимларини тез-тез алмаштириб туриш ҳолларига йўл қўйилмоқда. Жумладан, Бўка районида ўтган йили комитет раиси уч марта алмаштирилди. Қорасув ва Ховос районларида эса комитет раиси икки мартадан алмаштирилди.

Жамият комитетларида ишлайдиган кадрларга бу хилда муносабатда бўлиш оммавий-мудофаа ва спорт ишларини кенг ва тўғри йўлга қўйиш имкониятини бермайди. Бу муҳим ишни синалган, ҳозирги шароитнинг фан ва техниканинг ўсиши билан боғлиқ бўлган талабларини ҳисобга ола биладиган кишилар зиммасига юклаш лозим.

ДОСААФ район ва шаҳар комитетлари СССР ДОСААФ Марказий Комитети VII пленумининг активлар билан ишлашни кучайтириш ҳақидаги қарорини суст амалга оширмоқдалар, оммавий- мудофаа ишига запасдаги ва истефога чиққан офицерларни кам жалб қилмоқдалар.

Район ва шаҳар партия комитетлари жамиятнинг ташкилотларига талабчанликни кучайтириш билан бир қаторда, уларнинг активлар билан ишлаш соҳасидаги фаолиятини яхшилаш ҳақида ғамхўрлик қилишлари керак.

М. ҚОСИМОВ,
Область партия комитети маъмурий ва савдо-молия органлари бўлимининг инструктори.

А. ЕВСТИФЕЕВ,
ДОСААФ область комитети оммавий-ташкилий ва пропаганда бўлимининг старший инструктори.

И. В. Сталин номидаги Тошкент тўқимачилик комбинатининг фабрика ва цехларида маҳаллий комитетларнинг ҳисобот-сайлов йиғилишлари ўтаётир. Бунда тўқувчилар ўзларининг энг актив ўртоқларини касаба союз органларига сайламоқдалар. **Суратда:** 3-йигирув фабрикасида овоз бериш пайти. Ўнгда: саноқ комиссиясининг аъзоси **З. Васягина.**

М. Редькин фотоси (ЎзТАГ фотохроникаси).

Студентларнинг моддий ва маданий шароитини янада яхшилайлик

Ўрта Осиё Давлат университети касаба союз маҳаллий комитетининг XIII ҳисобот-сайлов конференцияси бўлиб ўтди.

Конференцияда университет касаба союзи маҳаллий комитетининг раиси Х. Шукуров ва ревизия комиссияси раиси М. Жониқулов ўртоқларнинг докладлари тингланди.

Докладчи ўртоқ Шукуров КПСС Марказий Комитети Пленумининг СССР касаба союзларининг иши тўғрисида қабул қилган қарори касаба союзларнинг роли ва аҳамиятини оширишда катта аҳамиятга эга эканлигини таъкидлади. Сўнгра докладчи университет касаба союз маҳаллий комитетининг студентлар моддий ва маданий-маиший талабларини қондириш юзасидан қилган ишлари ҳақида гапирди. Бу йил университетимизда турли тўгараклар сони ўтган йилдагига нисбатан анча кўпайди. Тўгарак машғулотларига қатнашувчиларнинг сони ҳам ошди. Касаба союз маҳаллий комитети тўгараклар ишини яхшилаш, уларни зарур инвентарлар, мутахассис раҳбарлар билан таъминлаш юзасидан бирмунча ишлар қилди. Аммо, университет маъмурияти томонидан студентларнинг маданий-маиший эҳтиёжлари учун ажратилган маблағни ўз ўрнига сарфламай бошқа мақсадларга ишлатиб юбориш ҳоллари ҳам бўлди.

Масалан, маданий эҳтиёжлар учун ажратилган 80 минг сўм маблағнинг 20 минг сўмини университет ректорати томонидан бошқа мақсадларга сарфлаб юборилди. Докладчи маҳаллий комитет студентларнинг соғлиғини сақлаш, уларнинг кўнгилли дам олиши учун бу йил 148 студентни Қрим, Кавказ санаторийларига дам олиш уйларига юборганлиги, шундан 16 студент текинга путёвка олганлиги ва 10 студентга санаторийга бориб келиш кира пуллари тўланганлиги ҳақида ҳамда касаба союз ҳисобидан моддий жиҳатдан қийналган студентларга 20.675 сўм ёрдам пули берилганлигини айтиб ўтди.

Доклад юзасидан сўзга чиққан ўртоқлар университет касаба союз маҳаллий комитети ишидаги муҳим камчиликлар ҳақида гапирдилар.

Физика-математика факультетининг V курс студенти Бобожонов касаба союз маҳаллий комитетининг физкультура ва спорт ишларига мутлақо эътибор бермаганлиги, бу тўгарак учун энг зарур инвентарлар йўқлигини таъкидлади. Сўзга чиққан Титиев, Туронов, Шмелов ва бошқа студентлар ётоқхоналар ва умум овқатланиш хоналарининг ёмон аҳволда эканлиги ҳақида гапирдилар. Университетда ўқийдиган студентларнинг ҳаммаси учун ётоқхона етишмаётганлиги, бор ётоқхоналарни студентларга тақсимлашда хатоларга йўл қўйилаётганлиги тўғри танқид қилинди.

Университетнинг хўжалик ишлари бўйича бошлиғи ўртоқ Литецкийга студентлар томонидан ҳақли талаблар қўйилди.

Конференция охирида сўзга чиққан университет партия комитетининг секретари ўртоқ Маметсоатов СССР касаба союзларининг иши тўғрисида КПСС Марказий Комитети Пленуми қабул қилган қарорнинг касаба союзлар ишини яхшилашда ва унинг ролини янада оширишда катта аҳамиятга эга эканлиги ҳақида гапирди ва университет партия комитетининг шу пайтгача касаба союз ташкилотига яқиндан ёрдам кўрсатмаганлигини қайд қилиб, бундан буён студентларнинг моддий ва маданий маиший шароитини яхшилашда партия комитети ҳар тарафлама ёрдам кўрсатади деб ишонтирди.

Ф. УСМОНОВА.

Редакцияга хатлар

Сайловчилар наказини амалга оширилиши керак

Оҳангарон шаҳар Советининг депутатлари ўз сайловчилари билан учрашганларида сайловчилар уларга кўплаб наказлар берган эдилар. Улар берилган наказларни бажариш учун анча ишлар қилдилар. Депутатлардан Қодиралиев ва Давидович ўртоқлар шахтёрларни уй-жой бинолари билан таъминлаш, мавжуд уй-жойларни ремонт қилиш, кончиларнинг кўпчилик қисми яшаётган кўчаларга водопровод кранлари ўтказиш юзасидан берилган наказларнинг деярлик ҳаммасини бажардилар.

9-шахта навалоотбойчилар бригадасининг бошлиғи, фахрий шахтёр, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати ўртоқ И. Братерский сайловчилар томонидан берилган наказларни бажаришга алоҳида эътибор беради. Сайловчилар ўртоқ Братерскийга шаҳарда автотранспорт қатновини яхшилаш, марказий кўчаларга асфальт ётқизиш, Тошкент билан Оҳангарон шаҳри ўртасида телефон алоқасини йўлга қўйиш сингари бир қатор наказлар берган эдилар. Бу наказлар амалга оширилди. Депутатларнинг амалий ёрдами билан ўтган йили 2-ўрта мактаб биноси фойдаланишга топширилди. Тошкент область Советининг депутати Ортиқбой Исроилов Жигаристон посёлкаси аҳолисини сув билан таъминлашда катта ишлар қилди. Унинг кўрсатган амалий ёрдами натижасида 50 га яқин уй ўз вақтида капитал ремонтдан чиқарилди. Шахтёрлар касалхонаси ва поликлиникаси бинолари қурилиб ишга туширилди.

Шуни ҳам айтиш керакки, айрим депутатлар ўз сайловчиларининг наказларини бажаришга етарли эътибор бермаётирлар. Шаҳардаги савдо ташкилотлари ишида жиддий камчиликлар бор. Сайловчиларнинг савдо ташкилотлари ишидаги камчиликларни тугатиш, аҳолига маданий савдо хизмати кўрсатишни яхшилаш тўғрисида берган наказлари бажарилмаётир. Баъзи савдо ходимлари совет савдо қоидаларини қастдан бузиб, харидорлар ҳақига хиёнат қилмоқдалар. Шаҳар Советининг савдо доимий комиссияси (раиси ўртоқ Шмидт) савдо ташкилотлари ишидаги камчиликларни тугатиш юзасидан ҳеч қандай амалий иш қилмаётир.

Шаҳардаги «Шахтёр» клубида сентябрь ойида сайловчиларнинг ўз депутатлари билан бўлиб ўтган учрашувида улар Тошкент область Советининг депутати О. Исроиловга янги наказлар берган эдилар. Улар якка тартибда уй-жой бинолари қурувчиларга ҳартомонлама ёрдам беришни, шахтёрлар посёлкасида қишки клуб биноси қуриш, кончиларни саноат ва озиқ-овқат моллари билан таъминлаш ишини яхши йўлга қўйишни, Тошкент телестудиясидан берилаётган эшиттиришларни қабул қилиш учун шаҳарда ретрансляцион узел қуриш ишларини тезлаштиришни сўраган эдилар. Бироқ сайловчиларнинг бу наказларини амалга ошириш ҳам пайсалга солинмоқда.

Оҳангарон шаҳар Совети сайловчилар томонидан берилган наказларнинг тўла бажарилишини таъминлаш мақсадида депутатлар билан ишлашни янада яхшилаши ва уларнинг активлигини ошириш учун барча чораларни кўриши керак.

И. АҲМЕДОВ.

Ётоқхонадаги камчиликлар қачон тугатилади

Қишлоқ хўжалик институтининг Малобешагач кўчасидаги ётоқхонасига «Ётоқхонанинг ҳолидан хабар олгани доцент Абдураҳмонов келипти» деган хабар бир зумда тарқалди.

— Хайрият! Электримиз ҳам энди ёнса керак.

— Бакларда чойлар ҳам қайнаб турса керак, — деган умидлар билан студентлар қувониб кетишди. Ўртоқ Абдураҳмонов ҳақиқатан ҳам ҳамма хоналарни айланиб чиқди. Муҳим камчиликларни топди. Баъзи хоналарда электр чироқлари ёнмаслиги, айрим хоналарда энг зарур стул, тумбочка, шифанерлар етишмаслиги аниқланди. Айниқса, ювиниш хонасидаги кранлар синиб кетганлигидан у ер сув босиб ётганини кўриб Абдураҳмонов ғазабланиб ҳам қўйди. Студентларга чой қайнатилиб турадиган хонанинг авжи кечки чой пайтида берк туриши студентларнинг «вақтида чой ичолмаймиз» деган эътирозларини тасдиқлади.

Абдураҳмонов ётоқхона коменданти Задевалова билан студентлар советининг раиси Орип Умаров ўртоқларни топиб уларга ётоқхонадаги бу камчиликлар ҳақида гапирди. Задевалова ҳам. Умаров ҳам ҳамма айбни институт маъмуриятига ағдариб ўзларини оқлашга уриндилар. «Ўзимизда электр трансформатор бор-ку, у 3 йилдан бери ўрнатилмайди. Шунинг учун электр қувватини 4-алоқа техникумидан оламиз, бемалол эмас албатта. Радиоузел ҳам ишламайди. Чунки штат йўқ. 3 та чой қайнатадиган бакимиз тешик бўлгани учун чойни фақат биттасида қайнатишга тўғри келади деган баҳоналарни келтиришди. Абдураҳмонов бу камчиликларнинг ҳаммасини ётоқхона дафтарига ёзиб қўйди ва маъмуриятга билдиражагини айтиб кетди.

Орадан икки кун ўтгач, ўқитувчи Ш. Собитов келиб ётоқхонани текширмай-нетмай шу дафтарга худди Абдураҳмонов ёзган шикоятнинг тагига: «Ётоқхонада ҳамма нарса жойида» деб ёзиб кетди. Ахир бу қандай гап? 2 кун ичида ҳамма иш жойида бўлиб қолардими?

Мана орадан бир неча ой вақт ўтди. 400 кишилик бу ётоқхона аҳволи баттар бўлса бўлмоқдаки, тузатиш учун ҳеч қандай чора кўрилмаётир.

Студентларнинг бу ҳақдаги ҳақли талабига институт маъмурияти ҳам, ётоқхона коменданти ҳам шу хилда эътиборсизлик билан қарасалар ётоқхонадаги камчиликлар қачон тугатилади?

О. ТИЛОВБЕРДИЕВ,
агрономия факультетининг IV курс студенти.

Р. ЗРОВ,
экономика факультетининг V курс студенти.

ТАНҚИД ВА БИБЛИОГРАФИЯ

„Сароб" романи ҳақида

Ўзбек Давлат бадиий адабиёти нашриёти томонидан чиқарилган III томлик Абдулла Қаҳҳорнинг танланган асарларининг II томи «Сароб» романидир. Бу асар 1930-34 йиллар орасида ёзилиб, биринчи марта 1937 йилда тўла нашр этилган. Ҳозирги, янги нашри ёзувчи томонидан қайта кўриб чиқилиб, маълум қисқартиш, янги эпизодлар киритиш каби ўзгаришлар билан чиқарилди.

«Сароб» романи ёш, адабиёт майдонида фельетонлари, ҳикоялари билан танила бошлаган Абдулла Қаҳҳорнинг биринчи йирик эпик асари бўлиши билан бирликда ўзбек адабиётида замонавий темада ёзилган дастлабки романлардандир.

«Сароб» романида буржуа миллатчилигининг туб моҳияти фош этилади, миллатчиларнинг меҳнаткаш омманинг ёвуз душмани эканликлари, халқни эски тузимга, қулликка қайтариш учун зимдан иш кўраётганликлари кўрсатилади.

Ўзбекистонда ер-сув ислоҳоти, коллективлаштириш каби муҳим сиёсий тадбирларни ўтказишда контрреволюция қолдиқлари ва буржуа миллатчилари қаттиқ қаршилик кўрсатадилар. Лекин уларнинг бирор мақсади амалга ошмади. Коммунистик партия раҳбарлигида Совет ҳокимияти белгилаган тадбирлар амалга оширилди. Бу тадбирларни амалга оширишда тиш-тирноғи билан қаршилик кўрсатган душманлар янчиб ташланди. Мана шундай муҳим бир сиёсий давр — «Сароб» романига мавзу қилиб олинди.

Саидий образи романда марказий бўлиб, асар композициясининг қурилишида муҳим ўрин берилган. Саидий асар бошидан охиригача ўқувчининг диққат марказида бўлиб, ёзувчи уни асосий воқиалар фонида, образлар системаси билан боғлиқ ҳолда беради. Ёзувчи Саидийнинг ҳаёт йўли орқали унинг аста-секин душманлар лагерига ўтиб, онгли равишда уларга хизмат қилиши ва ниҳоят ҳалок бўлиши орқали контрреволюцион миллатчиларнинг совет халқининг эришаётган ютуқларини кўра олмаган, ундан талвасага тушган, умри тугаб бораётган халқ душманларининг руҳий ҳолати, маънавий қиёфасини тасвирлайди.

Муродхўжа домла, Салимжон, Аббосхон, Мирза Муҳиддин, Ҳайдар ҳожи ва бошқа баъзи образлар совет аппаратига кириб олиб зараркунандалик билан шуғулланувчи, партия ва ҳукумат томонидан ўтказилаётган тадбирларни халққа бузиб кўрсатувчи ва бу йўлда мумкин бўлган ҳамма чораларни ишга солувчи халқ душманларидир. Булар маълум бир ташкилотга бирлашган бўлиб, «Ташкилотнинг муддаоси — Қизил байроқ ўрнига кўк байроқ тикиш, Ўзбекистонни Совет ҳукумати составидан ажратиб олишдир. Бу эса бошқача қилиб айтганда «Водийга қаср солиш, канизаклар, чўрилар сақлаш ва ҳоказолар»ни қилиш учун шароит яратиб берадиган тузумни тиклашдан иборатдир.

Саидийнинг душманлар таъсирига тез ўтишининг сабаби унинг характеридаги беқарорлик, ўзгарувчанлик, давлатга, шуҳратга бўлган интилиш ва бунга осонлик билан эришиш мумкин бўлган йўлни излашидир. Буржуа миллатчилари Саидий характеридаги бу нозик томонни тез билиб оладилар ва уни тузоққа илинтирадилар. Миллатчилар ташкилотининг ёрдами туфайли Саидийнинг ғоявий бузуқ, бадиий бўш асарлари матбуотда кўрина бошлайди. «Энди кун-тун китоб ўқиш, ўрганиш керак эмас, фақат улуғларнинг кўзига тез-тез кўриниб турса кифоя. Буни эса кўпроқ шиша осонлаштиради. Ўз ўрнида бўшатилган икки жуфт шиша унга йигирма жуфт китобдан ортиқроқ фойда етказар эди» (91 бет). Саидий шу «принцип»да иш кўра бошлайди. Саидий ўзига устоз деб билган адабий ҳомийси Аббосхоннинг адабий танқид соҳасидаги дунё қараши унинг бир киши билан қилган суҳбатида яққол кўринади: «Ўзингиз иқрор бўлдингиз: унинг шеъри юқори санъатга эга, дедингиз. Демак, «мафкурасига» тегизмай фойдаланиш мумкин. Сиз мафкуравий соғломми. бўлди». Мана шундай муҳитга тушиб қолган Саидий умид-орзуларининг рўёбга чиқишига — Мунисхонга уйланишига, катта ёзувчи бўлишига ишона бошлайди. Саидий бу йўлга киргандан кейин кўп ичишга, кўп пул топишга, қаср қуришга уриниб кўради. Лекин унинг кўнглидаги ғашликни (бу ғашлик душман томонига ўта бошлаганида пайдо бўла бошлаган эди) ҳеч нарса тарқата олмайди. Ёзувчи бу образда халқ ишига, ватан ишига қарши чиққан кишининг аста-секин сўна боришини, маънавий заифлашишини, унинг характерида янги-янги томонлар очила боришини кўрсатади. Унда мағрурлик, ўз кучига ҳаддан ташқари баҳо бериш кучаяди, камтарлик, уятчанлик каби хусусиятлар йўқола боради. Мамнуният, мақтаниш, такаббурлик пайдо бўлиб, ўзини юқори қўйишга ҳаракат қилади.

Асарда халқ душманларининг маънавий заифлиги, халққа қарши курашларнинг натижасиз эканлиги ёрқин тасвирланади. Контрреволюцион миллатчиларнинг бир ғоя — янги тузумга қарши кураш бирлаштиради. Ёзувчи буларни романда индивидуал хусусиятлари билан тасвирлашга муяссар бўлган. Контрреволюцион кучларнинг вилоят комитасининг раҳбари Муродхўжа домла пишиқ, зиқна, пул учун ҳамма нарсага тайёр. Унинг асосий мақсади — бойлик орттириш, ҳамма нарсада ўз фойдасини кўзлашдир. Саидийнинг катта келажаги борлигини сезгач, унга қизини беради, пули камаябошлагач, уни жиннига чиқаради, шоир Улфат Саидийнинг 11 сўм пулини еб кетади. редакция ходими Ёқубжон тўнг, Мирза Муҳиддин хотинбоз. Автор бу образларни чизишда турли бадиий приёмлардан фойдаланади. Масалан, Муродхўжа домла билан Сорахоннинг образларини яратишда, уларнинг характерини очишда портретларини чизишга диққат қилади. Сорахоннинг маънавий қашшоқлиги, характерининг оғирлиги, уни ташқи портретига мутлақо мос тушади.

Ўқувчи Абдулла Қаҳҳор романида тасвирланган икки ёшнинг тақдирини зўр қизиқиш билан кузатиб боради. Саидийнинг биринчи ҳақиқий севгиси таъсирли берилган. Ҳали кўнгли ҳар қандай ғараздан холи бўлган Саидий «Шу қизнинг бошига бир фалокат тушса-да, қутқарадиган киши ягона мен бўлсам» дер эди. Ёзувчи Саидий ва Мунисхоннинг чуқур руҳий кечирмаларини, психологик ҳолатларини кўп ўринларда зўр маҳорат билан тасвирлаган. Айниқса бу нарса асар бошланишида очиқ кўзга ташланади. Лекин уларнинг хато йўлга кириши муҳаббатни ҳам паймол қилиб ташлайди. Ҳаётга бўлган қарашларидаги зиддиятлар уларни бир-бирларидан жудо қилади.

Мунисхон, Сорахон образлари ҳақида шуларни айтиш мумкин: Мунисхон ўз муҳитининг қизи, у ўз доирасидан чиқиб кетолмади ва ниҳоят мақсадига етмасдан қурбон бўлади. Автор симпатияси Мунисхон тарафида. У ўқийди, тиришади, яхши музика чалади. Ниҳоят ўзини отиши ҳаётда алданиши ва Раҳимжон Саидийга бўлган муҳаббатининг ер билан яксон бўлишидан келиб чиқади. Бу эса унинг иродасизлиги, ҳаётга тик қарай олмаслиги натижасидир. Лекин Сорахонга нисбатан ёзувчи раҳмсиз. Умуман Абдулла Қаҳҳорнинг бошқа асарларига хос бўлганидек бу романда ҳам унинг воқиаларга қараши, муносабати аниқ. Сорахон ўқимайди ҳам, дунёда нима бўлаётганига қизиқмайди ҳам. У мешчанка, пул, давлат деган жойда ҳар қандай одамгарчиликдан кечиб юборади. Саидийнинг узоқ вақт кутган ҳикояси босилиб чиққанда табриклаш ўрнига «неча пул беради шунга?» деб сўрайди. Сорахон билан Саидий орасидаги оилавий ҳаёт пул, давлат асосига қурилган. Сорахоннинг ҳар бир хатти-ҳаракати, қилиғи ўқувчида унга нисбатан нафрат уйғотади.

Абдулла Қаҳҳорнинг тил воситаларидан фойдаланишдаги маҳорати тақдирга сазовордир. Автор ҳар бир қаҳрамонни ўраган муҳити, касби, характерига қараб ўзига хос ифодаларни, мақолларни ишлатишга ҳаракат қилади, қаҳрамонларнинг тили орқали образларнинг характерини тасвирлашга муяссар бўлади. Масалан эпизодик Йўлчи образига асарда жуда кам ўрин берилган. Лекин содда, қишлоқи бу йигитнинг комиссиялар билан қилган суҳбати орқали янги тузумнинг туб моҳиятини тушунгани, тоза кўнгилли эканлиги, баъзи сиёсий масалалар устида ўзининг дунёқарашига мос фикр юритиши яхши берилади. Бу йигитнинг жумлалари ихчам, содда тузилган бўлиб, унинг характерига бу гаплар тўғри келади.—«Ҳар ерлар бор денг... Агар шу кўптирма нондай ерлар чойракорнинг ўзиники бўлсачи, ҳой ... Яна ҳукумат машина, омоч берса... Эллик пайса уруғликдан ўнта туяга юк унмаса жиртак чалинг, афандихон! Охунбобоев мияси путун одам экан, деб қўйдим... Шуни билади. Лекин, иш бошига камбағал ўтирсин дегани — мияси путун одам ўтирсин, дегани экан-да! Ё гапим беандозами?»

Сароб романида ҳам Абдулла Қаҳҳорнинг умуман ижодига хос бўлган оригинал иборалар ва ифодалар кўп учраб туради: «У қиз дарёга тушиб кетган гавҳар бўлди», «Эшик очилиб, Саидийнинг хаёли паттай тўзиди», «Унинг назарида энди бошқарма — машина калитини бураш билан қоғоз ютиб газета туфлайди».

Асарнинг асосий камчилиги ижобий қаҳрамонларнинг — Эҳсон, Кенжаларнинг тугалланган образ даражасига кўтарилмаслиги, салбий бош қаҳрамон Саидийга нисбатан ўқувчида ачиниш кайфияти туғилиши каби ҳоллар ўз вақтида танқидчилар томонидан кўрсатилган эди. Автор романнинг янги вариантида шу камчиликларни тузатишга ҳаракат қилган. Янги қўшилган эпизоддан, авторнинг кўзлаган мақсадларидан бири ҳам Саидийнинг салбий тарафларини бўртдириш ва душманлик йўлига кирган, улуғ халқ отланган ишга қарши чиққан кишининг қай аҳволга тушиши ва унга нисбатан ўқувчида нафрат уйғотишдир. Саидийда ҳаётни севучиларга нисбатан нафрат уйғонади. У «опасининг «тузалиб кетарман» деганини эслади ва унинг ҳаётдан бўлган умиди аввал ғашини, кейин аламини, ғазабини келтирди. Саидий ҳозир опасининг тиззалари шишиб кетган оёқларини уриб синдиришга, хира кўзларини ўйиб олишга, ўзини бўғишга, томоғини ғажиб ташлашга тайёр эди» (25-бет). «Поездда чақчақлашиб ўлтирган» одамлар эса уни ниҳоят ғазаблантиради ва уларни йўқ қилишга қарор қилиб, поездни ҳалокатга учрашига олиб келади.

Романда баёнчилик элементлари кўп учрайди. Кўп ўринларда диалоглар воқеалар тасвири орқали эмас, балки автор сўзи орқали берилади. Бу Абдулла Қаҳҳорнинг 30 йиллар бошларидаги ижодига маълум даражада хос бўлиб, унинг дастлабки ҳикояларида ҳам учрайди. Шунинг билан бирга автор кўп ўринларда ўқувчилар онгига бориб етадиган, ўзи хулоса чиқара олиши мумкин бўлган ерда автор хулоса чиқариб беради. Масалан, ўқувчи Саидий душманлар группасига қўшилгач, асарлари матбуотда кўрина бошлаганини воқеалар тасвирида билиб боради. Лекин автор яна уни таъкидлаб ўз тилида беришга ҳаракат қилади.

Абдулла Қаҳҳор асарда ўхшатиш, солиштириш, қиёслаш приёмидан фойдаланишда суиистемолликка йўл қўяди. Баъзи ўринларда ўхшатилаётган нарса узундан-узоқ бўлиб, мақсадга мувофиқ чиқмаса, кўп ўринларда бир хилликка йўл қўйилади. Масалан, «Аббосхон гўё кўп мол билан келган ва кўнгилга ёқадиган кишиларга арзонроқ нархда мол бераоладиган катта савдогар. Унинг атрофини ўраб «ака-ака» деганлар эса эски, янги дўкондорлар, булар мумкин қадар шу одамга ёқишга, ундан арзонроқ мол олиб кўпроқ фойда қилишга уринади» (21-бет), « — Кенжа ака, — деди Саидий, худди аччиқ ва жирканч доруни ичишдан бош тортиб докторга илтимос қилаётган афт билан...» (103—104-бетлар). « — Сизда яна бир одат бор, — деди Саидий гапи бирнеча мартаба қайтарилган асабий касалдай афтини буриштириб» (7-бет). «Саидий, худди буюрган овқати ёқмаган касалдай, афтини буриштириб, бошини ёстиққа қўйди» (8-бет). «Саидий афтини буриштириб ўзини касалликка солди» (11-бет). Бундай мисоллар романда учраб туради.

«Сароб» романи айрим камчиликлардан қатъий назар, ўзбек адабиётининг дастлабки йирик прозаик намунаси, 20-йилларда ҳукм сурган идеологик курашни тасвирловчи асар сифатида қимматлидир. Бу роман ёш ёзувчиларга халқ тили бойлигидан фойдаланишнинг ёрқин намуналарини кўрсатишда ўрнакдир.

Машҳура СУЛТОНОВА,
филология фанлари кандидати.

ШУДГОР—МЎЛ ҲОСИЛ ГАРОВИ

Тракторчилар ғайрати

Кузги-қишки тадбирларни ўз вақтида ўтказиш, дейди тажрибали пахтакорларимиз, келаси йил мўл ҳосили учун қўйилган биринчи пойдевордир. Шунга амал қилиб ишлаётган Чиноз район колхозларидан редакциямизга кўплаб хабарлар келиб турибди.

«Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхозининг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Жупарой Умарова бошлиқ бригада аъзолари, — деб ёзади ўртоқ **А. Убайдуллаев,** 59 гектар ернинг ҳар гектаридан 38 центнердан ҳосил топшириб йиллик планни ошириб бажарган эдилар. Шундан сўнг бригада аъзолари давлатга қўшимча равишда пахта топширишни давом эттириш билан бирга, ишни конвейер усулида ташкил қилдилар ва ерга минерал ўғит солиб сифатли шудгор қилиб қўйдилар.

Ўртоқ **С. Алиев** ёзади: Ленин номли колхознинг Б. Айтенов, С. Жалилов бошлиқ бригадалари 30 центнердан ошириб ҳосил йиғиб олдилар. Ҳозир бу бригадалар майдонларида ишлаётган Қ. Йўлдошев бошлиқ бригада механизаторлари ҳар куни 30-40 гектардан ерни сифатли шудгор қилмоқдалар.

Оржоникидзе номли колхознинг Ким Бон Се бошлиқ бригада аъзолари 59 гектар ернинг ҳар гектаридан 34 центнердан, О. Алибоев бошлиқ бригада аъзолари 65 гектар ернинг ҳар гектаридан 32 центнердан «оқ олтин» йиғиб олдилар. Шу кунларда бу бригадаларда барча майдонларни сифатли шудгорлаш учун ҳамма имкониятлардан тўла фойдаланилмоқда, — деб хабар беради ўртоқ **А. Галиев.**

Сталин номли колхозда хизмат қилаётган Чиноз МТСининг олтинчи трактор бригадаси механизаторларидан С. Абдукаримов, Ў. Раҳматуллаев, У. Мамедовлар, — деб ёзади ўртоқ **Т. Маҳкамов** ўз хабарида, ғўзапояни машина билан юлиш ва ер ҳайдаш нормаларини 1,5-2 ҳиссадан бажармоқдалар.

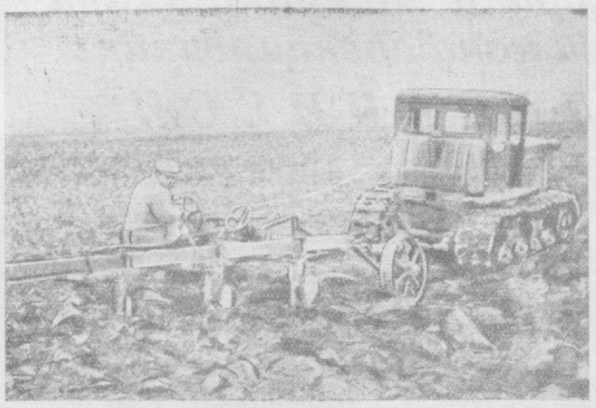

Сталин номли колхозда хизмат қилаётган 2-Янгийўл МТСининг механизаторлари колхоз ерларини сифатли ҳайдаб пахтакорлар ҳурматига сазовор бўлмоқдалар. Тракторлар кечаси ва кундузи тўхтовсиз ишламоқда. Механизаторларнинг унумли меҳнат қилиши учун барча шароит яратиб берилган. Ёнилғи даланинг ўзига, трактор ишлаётган жойга олиб бориб қўйилади. Тракторчилар иссиқ кийим ва пойафзал билан таъминланган.

Механизаторлар ўзаро мусобақалашиб ишлаётганликлари учун шудгор суръати тобора кучаймоқда. Ҳозиргача колхознинг 600 гектардан ортиқ ери ҳайдалди. Бу далаларга ҳайдашдан олдин кўплаб маҳаллий ўғит ва суперфосфат солинди. Тракторчилар картанинг тўлиқ ҳайдалиши— бурчакларда, увотларда ернинг ҳайдалмай қолишига йўл қўймаслик учун ҳаракат қилмоқдалар.

Шудгор қилишда ўртоқ Ғ. Исомов бошқалардан олдин кетаётир. Суратда: 5- бригада ерларини шудгор қилиш пайти.

В. Салов фотоси.

Илғорлардан намуна олиш керак

1-«Оҳангарон» совхозининг илғор механизаторлари 1958 йил мўл ҳосили учун курашни йиғим-теримнинг сўнгги кунлариданоқ бошлаган эдилар. Улар далаларни ғўзапоядан тозалаш ишларини пешма-пеш ўтказдилар ва шу ерларни шудгор қилишга киришдилар. Ҳар бир тракторчи ўз агрегатининг тўла ва унумли ишлашини таъминлаш учун машиналарини ҳар куни ишдан кейин техника қаровидан ўтказиб турадилар, айрим жойларини шу куннинг ўзидаёқ тузатиб, эртасига унумли ишлашга тайёрлайдилар. Натижада кўпгина тракторчилар кузги шудгор юзасидан берилган нормаларини тўла ва ошириб бажаришга эришмоқдалар.

Механизаторлар ўртасида бошланган ўзаро социалистик мусобақа яхши натижалар бермоқда. Ўртоқ А. Абдуллаев колонна механиги бўлган бўлим механизаторлари бу соҳада айниқса яхши натижаларга эришаётирлар. Ерни сифатли шудгор қилишда, картанинг тўлиқ ҳайдалишига эришишда тракторчи Ўринбой Маматов ўз касбдошларига қараганда яхши натижаларга эришаётир. У ҳозиргача белгиланган 800 ўрнига 2210 гектар ерни сифатли ҳайдаб берди, ер ҳайдаш йиллик планини 275 процент бажарди. Шу вақт ичида у 500 килограмм ёнилғини тежаб қолди. Ўртоқ Маматов бундан кейин ҳам унумли ишлаш учун курашаётир. Шу кунларда пахта ерларини шудгор қилаётган илғор тракторчи белгиланган нормани сурункасига ошириб бажармоқда.

— Мен, бу ютуққа, — дейди ўртоқ Маматов, — шунинг учун эришмоқдаманки, тракторим ҳеч вақт бўш турмайди, уни вақти-вақти билан техника кўригидан ўтказиб тураман, даладан-далага ўтиш вақтида ортиқча йўл юрмайман.

Илғор тракторчи Маматовга тенглашиш учун курашаётган тракторчилар кўп. Мирпўлат Тошпўлатов у билан мусобақалашиб ҳозиргача 1600 гектар ерни ҳайдаб қўйди. Н. Тоиров ҳам улардан қолишмаслик учун зўр ғайрат билан курашмоқда. Илғор тракторчилар ер ҳайдаш юзасидан олган мажбуриятларини бажарганларидан кейин ҳам ишни жадал суръат билан олиб бориб совхоз ерларини ўз вақтида сифатли шудгорлаш учун ғайрат кўрсатмоқдалар.

Лекин шу нарса ачинарлики, совхоз раҳбарлари, айниқса 1-бўлим бошлиғи Зулфиев, агрономи Охунжонов ўртоқлар ерларни ҳайдашга тайёрлаб бериш соҳасидаги ишларни қониқарсиз бажармоқдалар. Шудгордан олдин сепилиши зарур бўлган суперфосфат 5-6 кунлаб бир ерда уюлиб қолади. Шунинг оқибатида тракторчилар вақтларини бекорга ўтказаётганликлари учун шудгорлаш суръати бирмунча сусайиб кетмоқда.

Совхоз раҳбарлари Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг 1958 йил мўл ҳосили учун тайёргарлик ишларини кучайтириш тўғрисидаги қарорида кўрсатилган вазифаларни тўла бажариш учун барча имкониятлардан фойдаланишлари, тракторларнинг кеча-кундуз тўхтовсиз ишлашини таъминлаш тадбирларини амалга оширишлари керак.

Т. ХУШНАЗАРОВ.

Ер ҳайдашда иш суръатини оширайлик

Илғор колхоз ва совхозлар ўтган йилги ютуқларни мустаҳкамлаб, бу йил ҳам мўл ҳосил етиштириш мақсадида кузги шудгорлашни ўз вақтида сифатли ўтказиш учун курашмоқдалар. Сирдарё районидаги Тарас Шевченко номли, «XVIII партконференция», Ильич номли, «Ёш ленинчи» колхозларида бу иш айниқса яхши ташкил этилган. Бу хўжаликларнинг раҳбарлари ишни Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг 1958 йил ҳосили учун шудгорлашни ва бошқа ишларни кучайтириш тадбирлари тўғрисида деб чиқарган қарори асосида ташкил этиб, кундан-кунга яхши натижаларга эришмоқдалар.

Тарас Шевченко номли колхознинг далаларида иш айниқса қизғин. Бу колхозда 2-МТСнинг ўртоқ Бастамов бошчилигидаги трактор бригадасининг механизаторлари хизмат қилмоқда. Механизаторлар ўз машиналаридан унумли фойдаланиб, пландаги 938 гектар ердан ҳозирга қадар 500 гектарга яқин майдонни шудгорлаб қўйдилар. 1-МТС механизаторлари хизмат қилаётган Ильич номли, «Ёш ленинчи» колхозларида ҳам мавжуд экин майдонларининг 40-50 проценти шудгорлаб қўйилди.

Аммо райондаги баъзи бир колхозлар мўл ҳосил гарови—шудгорлашда кейинда қолмоқдалар. Бунга мисол қилиб 1-МТС зонасидаги «Коммунизм», Ворошилов номли, 2-МТС зонасидаги «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги», Хрущев номли, Ленин номли, Сталин номли колхозлардаги аҳволни кўрсатиш мумкин. Масалан, Ленин номли колхозда 2 та ДТ-54 трактори кўп вақтдан бери ишлатилмасдан ётибди. Механизаторлар, колхоз раҳбарлари бу тракторларни ремонтдан чиқариб ишга солиб юбориш тўғрисида ўйлаб кўрмаётирлар.

«ЎзССР 30 йиллиги» колхозидаги мавжуд тракторлар ҳам бекор турибди. Шунинг учун ҳам 606 гектар ердан эндигина 75 гектари шудгор қилинди.

«Малик» совхозида ҳам кузги шудгор ишлари ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Бу ерда мавжуд 12 та ДТ-54 тракторидан атиги 6 таси ишлатилаётир, 4 та трактор эса ҳалигача ремонтдан чиқарилмаган. Бу камчиликлар туфайли совхозда шудгорлаш юзасидан белгиланган кундалик топшириқ бажарилмаётир. 3 минг гектар ердан ҳозирга қадар атиги 694 гектар ернинг шудгор қилинганлиги бунга мисол бўла олади.

Ҳар иккала МТС зонасида ҳам шудгорлашни турли баҳоналар билан кечиктираётган айрим колхозлар бор. МТС раҳбарлари, колхоз раислари бу соҳадаги камчиликларни тугатиш учун зарур чораларни кўриб, кузги шудгорлашни ҳар тарафлама кучайтириб юборишлари, мўл ҳосилга ҳозирдан бошлаб пухта замин тайёрлашлари зарур.

С. ХУДОЙБЕРГАНОВ.

Қишлоқ рационализаторларининг энг яхши таклифларига конкурс

Ўзбекистон Қишлоқ хўжалик министрлиги ва тармоқ касаба союзи қишлоқ хўжалик машиналарини техник жиҳатдан такомиллаштириб, улардан тўла фойдаланиш бўйича энг яхши таклифлар учун конкурс ўтказади.

Тошкент ремонт заводининг бир группа ходимлари томонидан конкурсга топширилган дастлабки таклифлардан бири катта эътиборга сазовордир. Улар ерни бороналайдиган агрегатнинг прицепига муҳим ўзгариш киритганлар. Қайта қурилган прицеп буклама бруслардан иборат бўлиб, илгаригидек 12 та эмас, балки 24 та боронани олиб юра олади.

Янги прицеп қурмаси синовдан ўтказилган хўжаликдаги механизаторлар унга яхши баҳо бердилар. Завод прицепнинг яхшиланган типини кўплаб ишлаб чиқара бошлади.

МТС, совхоз, тажриба станциялари ва институтларнинг ходимлари томонидан ҳам конкурсга кўпгина рационализаторлик таклифлари кела бошлади.

Конкурс шу йил май ойида якунланади. (ЎзТАГ).

Чет элларда

Швеция Компартиясининг XVIII съезди ўз ишини тамомлади

СТОКГОЛЬМ, 2 январь. (ТАСС). 31 декабрда Стокгольмда Швеция Коммунистик партиясининг XVIII съезди ўз ишини тамомлади. Съезд партиянинг раҳбар органларини сайлади. Марказий Комитетнинг янги составига 45 аъзо ва 15 кандидат сайланди. Съезд делегатларининг таклифларига мувофиқ, Марказий Комитетни сайлашда партиянинг ёш аъзоларини ва бевосита ишлаб чиқаришда ишлаётган коммунистларни партиянинг ана шу юқори органига кўтаришга эътибор берилди. Съезд контроль комиссияси ҳам сайланди.

Съезднинг идеология соҳасидаги кураш масалалари юзасидан қабул қилган резолюциясида таъкидлаб айтилишича, ҳозирги даврдаги энг муҳим масала тинчлик учун курашдир ва шу муносабат билан буржуа пропагандасининг Шимолий Атлантик блоки «тинчликсевар блокдир» деб тарқатаётган пропагандасини фош қилиш зарур эканлиги кўрсатилади.

Резолюцияда Швецияни блокларда қатнашмаслик сиёсатидан воз кечишга мажбур этиш ва Швецияни атом ҳамда водород қуроли билан қуроллантириш ва мамлакатни Ғарб давлатларининг ҳарбий блокларига тортиш зарурлигини исбот қилишга интилаётган реакцион пропагандага қарши курашни кучайтириш зарур эканлигига катта эътибор берилади.

Съезд қуйи партия ташкилотлари илгари сурган кўп таклифларни, чунончи, бинокор ишчиларни иш билан тўла таъминлашни ва уй-жой кризисини тугатишни талаб этадиган таклифларни ҳам маъқуллади.

Съезднинг охирги мажлисида музокаралар тамом бўлганидан кейин Марказий Комитетнинг аъзоси Кнут Сенандер айтдики, кеча сайланган янги Марказий Комитет ўз мажлисида 11 кишидан иборат ижроия комитетни сайлади. Хильдинг Хагберг бир овоздан яна Компартиянинг раиси қилиб сайланди.

Шундан кейин съезд ёшлар ўртасида ишлаш тўғрисидаги резолюцияни қабул қилди. Бу резолюция ёшларнинг сиёсий ташкилотини тузиш тўғрисидаги таклифни маъқуллайди.

Съезд сиёсий резолюцияни маъқуллаганидан кейин Хильдинг Хагберг охирги сўзни айтди. У партиянинг асосий сиёсий йўли масаласида съезд делегатларининг бирдам эканлигини таъкидлади.

Съездимизда, деди Хагберг, Совет Иттифоқи ва Хитой Халқ Республикасидаги қардош партиялар меҳмонларининг ҳозир бўлганлиги биз учун катта шарафдир ва бу Швеция Коммунистик партиясининг обрўси ўсганлигини кўрсатади.

Съезд партиянинг ҳозирда амалда бўлган «Швециянинг социализмга бориш йўли» программасига тузатиш ва ўзгартишларни тайёрлаш учун 12 кишидан иборат комиссия сайлади. Бу комиссия ўз ишларининг натижаларини навбатдаги съездга тақдим этиши керак.

Таиланднинг янги ҳукумати

БАНГКОК, 2 январь. (ТАСС). Таиланднинг янги министрлар кабинетини тасдиқлаш тўғрисида король фармони бутун Бангкок радиоси орқали эълон қилинди. Янги министрлар кабинети қуйидагилардан иборат:

Генерал-лейтенант Таном Китикачон — бош министр ва унинг ўзи мудофаа министри; шаҳзода Ван Вайтхаякон — бош министрнинг ўринбосари ва ташқи ишлар министри; генерал-лейтенант Прапат Чарусатиен — бош министрнинг ўринбосари ва ички ишлар министри; Серм Винитчайюн — молия министри, Вибул Тхаммабут — қишлоқ хўжалиги министри; генерал-майор Понг Пуннакан — коммуникациялар министри; Аттакбши Нипон — юстиция министри ва ҳоказо.

ҚИСҚА ХАБАРЛАР

◆ Стокгольмдан хабар берилишича, марказий статистика бюросининг маълумотларига кўра, 1958 йил 1 январда Швеция аҳолисининг сони тахминан 7.395 минг кишини ташкил этган.

◆ Мадурда (Ҳиндистон) Ҳиндистон касаба союзлари миллий конгрессининг 9-съезди ўз ишини бошлади. Съездни меҳнат ва планлаштириш министри Нанда очди. У ўз нутқида мамлакат ишчилар синфининг вазифаларига ҳамда ҳинд халқи иккинчи беш йиллик планни бажариш вақтида дуч келган қийинчиликларга тўхталиб ўтди.

◆ Бонндан хабар берилишича, Қуйи Саксония ўлкасининг бош министри Гельвеге янада зўр бериб қуролланишга қарши эканлигини айтган. «Совуқ уруш»да яраш тузиш энг яқин мақсад бўлиши лозим, деган у.

◆ Иордания парламентининг мажлисида ўн депутат Иорданияга техника ва иқтисодий «ёрдам» кўрсатиш тўғрисида Иордания ҳукуматининг АҚШ билан тузган оғир шартли битимларга қарши овоз берган. Бу депутатлар шошилинч суратда парламентнинг махсус сессиясини чақиришни талаб қилганлар. Улар бу сессияда Иорданиянинг ҳозирги парламенти «ўз қиёфасини йўқотиб қўйганлиги» ва «ғайриқонуний бўлганлиги» сабабли депутатлик ваколатларини ўз зиммаларидан соқит қилмоқчилар.

◆ Ассошиэйтед Пресс агентлиги мухбирининг Нью-Йоркдан хабар беришича, Янги йил кечаси Сан-Пауло кўчаларида ўтказилган традицион югуришда португалиялик Мануэль Фариа ғолиб чиққан. У 7.400 метр масофани 21 минут 37,4 секунд ичида босиб ўтган. Совет спортчиси Владимир Куцнинг кейинги миляда оёғи шикастланиб, у саккизинчи бўлиб маррага келди.

◆ Расмий маълумотларга кўра, Финляндиянинг аҳолиси 1957 йилнинг охирига келиб 4.357.700 кишини ташкил этди. Хельсинки аҳолиси 437 минг киши эди.

2 январь. (ТАСС).

1958 ЙИЛДА СССР БИЛАН ЮГОСЛАВИЯ ФЕДЕРАТИВ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ ЎРТАСИДА МАДАНИЙ ВА ИЛМИЙ ҲАМКОРЛИК ПЛАНИНИ ИШЛАБ ЧИҚУВЧИ АРАЛАШ СОВЕТ-ЮГОСЛАВИЯ КОМИССИЯСИНИНГ ИШИ ТЎҒРИСИДА АХБОРОТ

1957 йил 25 декабрдан тортиб 1958 йил 2 январгача Москвада Югославия Федератив Халқ Республикаси билан СССР ўртасида маданий ва илмий ҳамкорлик планини тузиш тўғрисида музокаралар олиб борилди.

СССР Министрлар Совети ҳузуридаги чет эллар билан маданий алоқа давлат комитетининг раиси ўртоқ Г. А. Жуков совет делегациясига бошчилик қилди.

Югославия Федератив Халқ Республикасининг чет эллар билан маданий алоқа қилувчи комиссиясининг бош секретари ўртоқ Иво Фрол Югославия делегациясига бошчилик қилди.

Ўтган йил ичидаги маданий ва илмий ҳамкорлик муҳокама қилинган вақтда ҳар иккала томон якдиллик билан шу фикрга келдики, ҳамкорлик самарали ва ўзаро фойдали бўлди ҳамда бир-бирларига маданий, илмий ходимларни ва бошқа ходимларни юбориб туриш, шунингдек айрим ташкилотлар ва муассасалар ўртасидаги амалий ҳамкорлик тобора кенг тус олмоқда. Бу эса, бир-бирлари билан яхшироқ танишиш ва бир-бирларининг фикрларини тўлароқ англашга шубҳасиз ёрдам беради. Ҳамкорлик қилиш маданий ҳамкорлик ҳақидаги мавжуд конвенция руҳида, тенг ҳуқуқлилик ва ҳар иккала мамлакатни бир-бири билан боғловчи дўстлик принциплари асосида ривожланиб борганлиги мамнуният билан қайд қилинди.

Делегациялар ҳар иккала томоннинг ана шу ҳамкорликни янада кенгайтириш ва мустаҳкамлашни истаётганликларига асосланиб, маданий ва илмий ҳамкорлик тўғрисидаги протокол ва планни имзоладилар. Бу протокол ва план санъат, фан, кинематография, олий таълим, маориф, нашриёт ишлари, радио ва телевидение соҳасида кенг ҳамкорлик қилишни ўз устига олади. Жумладан, СССРнинг камида уч шаҳрида Югославия графикаси виставкасини ва Югославиянинг камида уч шаҳрида совет графикаси виставкасини 1958 йилнинг иккинчи кварталида Белградда совет китоблари виставкасини ва Москвада Югославия китоблари виставкасини ташкил этиш кўзда тутилади. Ленинграддаги Киров номли опера ва балет театри гастроль бериш учун Югославияга, Югославия халқ армияси хори СССРга жўнайди ва ҳоказо.

Югославия делегацияси СССРда бўлган вақтида Москва ва Ленинграднинг маданий ҳамда илмий ҳаёти билан танишди.

Музокаралар самимият, ҳамжиҳатлик ва дўстлик руҳида ўтди.

* * *

1958 йил 2 январда маданий алоқалар давлат комитетида 1958 йилда Совет Иттифоқи билан Югославия Федератив Халқ Республикаси ўртасида маданий ва илмий ҳамкорлик тўғрисидаги протокол ва план имзоланди.

Бирма Иттифоқининг ўн йиллиги

1958 йил 4 январда Бирма Иттифоқи ўз миллий байрамини нишонлайди. Бундан ўн йил илгари худди шу куни Бирма Таъсис мажлиси мамлакат халқлари иродасини ифодалаб, Бирма Иттифоқини мустақил Федератив Республика деб эълон қилди. Инглиз мустамлака режими, япон оккупацияси ва вайронгарчилик келтирган уруш оғирликларини бошидан кечирган Бирма халқлари мустақил миллий тараққиёт йўлига чиқиб олдилар. Илгари Англия мустамлакаси бўлган Бирманинг мустақил давлат сифатида ташкил топиши Бирма халқларининг инглиз империалистларига қарши, ўз миллий озодликлари учун олиб борган узоқ ва қатъий курашларининг ажойиб самараси бўлди.

Бирмани инглиз метрополиясининг аграр-хомашё базасига айлантириб қўйган Англия мустамлакачиларининг узоқ муддат ҳукмронлик қилишлари натижасида, шунингдек Япония оккупацияси туфайли келтирилган катта талофат натижасида Бирма мустақилликни қўлга киритгач, иқтисодий жиҳатдан жуда оғир аҳволга тушиб қолди. Кўпгина саноат корхоналари вайрон бўлган, нефть конлари бузилган, руда конларини сув босган, темир йўл ва мамлакатдаги бошқа алоқа воситалари деярлик бутунлай ишдан чиқарилган эди. Мамлакат экономикасининг асоси бўлган қишлоқ хўжалиги ва айниқса шоликорлик жуда ёмон аҳволга тушиб қолган эди. Қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштириш урушдан илгариги даражага нисбатан 55 процентга, ялпи маҳсулот эса 61 процентга тушиб қолган эди.

Бирма тарихида биринчи марта миллий ҳукумат ташкил топди. Бу ҳукумат асосан мамлакатда ўсиб бораётган миллий буржуазия манфаатларини ифодалаб, халқ оммасининг бевосита таъсири остида экономикадан чет эл капиталини секин-аста суриб чиқариш, Бирма хусусий ва айниқса давлат капитали позициясини кенгайтириш, прогрессив аграр қонунчиликни амалга ошириш ва социал соҳада бир қанча тадбирларни амалга ошириш билан экономикани ҳартарафлама ривожлантириш йўлини тутмоқда. Чет эл мулкининг национализация қилиниши натижасида кема қатнови, темир йўл, ҳаво транспорти ва алоқа, ўрмонлар, деярлик барча электр станциялари ва бир қанча бошқа корхоналар Бирма ҳукуматининг қўлига ўтди. Национализация қилинган, нақд маблағга сотиб олинган ҳамда ҳукумат планига мувофиқ қурилган корхоналар мамлакатда давлат-капиталистик секторини ташкил қилади. Бу секторнинг хўжаликдаги роли янги объектларнинг ишга туширила бориши билан секин-аста ошиб боради.

Бирма капитали фаолиятининг таъсир доирасини кенгайтириш ҳамда чет эл капитали позициясини торайтириш учун шу вақтгача мавжуд бўлган инглиз корхоналари базасида аралаш инглиз-бирма компанияларини тузиш катта аҳамиятга эгадир. Шу тарзда Бирмадаги минерал ресурслардан фойдаланиш мутлақо инглиз монополиялари контроли остида бўлган мустамлака давридан фарқли ўлароқ, ҳозир турли металл рудалари ва нефть қазиб чиқариш, шунингдек уларни қайта ишлаш асосан инглиз-бирма аралаш компаниялари томонидан амалга оширилмоқда. Бу эса албатта тоғ саноатида инглиз капитали таъсирини чегаралашга ва миллий капитал позицияларини кенгайтиришга олиб боради.

Бирма ҳукуматининг чет эл капиталига нисбатан чеклаш позициясини тутаётганлиги ҳам ижобий ҳодиса ҳисобланади. Бирма Ғарб мамлакатлари билан амалий ҳамкорлик қилиш тарафдоридир, лекин у ана шу ҳамкорликнинг тенг ҳуқуқлилик ва ўзаро фойда асосида ривожланишини талаб қилмоқда. Бирма ҳукумати ана шу масала юзасидан чиқарган программ баёнотида ўзининг чет эл капитал маблағларини мамлакат «шаънига ва суверенитети»га путур етказмайдиган «оқилона шартлар билан» олишдан манфаатдор эканлигини таъкидлаб кўрсатди.

Экономика соҳасидаги давлат тадбирлари системасида давлат капиталистик секторини кенгайтириш ва иқтисодий тараққиётни планлаштириш йўли билан экономикани бошқариш катта аҳамиятга эгадир. Миллий буржуазия етарли миқдорда маблағга эга бўлмаганлиги учун ҳукумат турли корхоналар қуришни ўз зиммасига олди. Давлат маблағларига қурилган бир қанча саноат объектлари: Бирма металлургиясининг тўнғичи — пўлат прокат заводи, Калевадаги кўмир шахталари, ип йигириш фабрикаси, сунъий ипак тайёрлаш фабрикаси, 2 та қанд заводи, бинокорлик материаллари тайёрлайдиган завод, чой фабрикаси ва бошқа корхоналар ишга туширилди. Бирма ҳукумати давлат секторини вужудга келтиришга нақадар катта аҳамият бераётганлигини шундан ҳам кўриш мумкинки, масалан, 1954-1956 йилларда давлат сектори ҳиссасига ҳамма давлат харажатларининг тахминан тўртдан уч қисми тўғри келди. Бирмада давлат-капиталистик секторининг вужудга келтирилиши — прогрессив воқиадир, чунки ҳозирги шароитда бу сектор мустамлакачилик қолдиқларини тугатишнинг, чет эл капитали таъсирини чеклашнинг, мамлакат иқтисодий мустақиллигининг асоси бўлган миллий саноатни вужудга келтириш ва мустаҳкамлашнинг самарали воситаларидан биридир.

Мустақиллик йилларида мамлакатда ташқи савдо соҳасида ва кредит-молия системасида муҳим ўзгаришлар рўй берди. Илгари ташқи савдо инглизлар қўлида эди, ҳозир давлат даромадларининг асосий манбаи бўлган гуруч ва шамшод дарахти билан савдо қилиш соҳасида давлат монополияси ўрнатилганлиги туфайли, шунингдек Бирма экспорт фирмалари позициясининг кучайганлиги туфайли мамлакат ташқи савдоси секин-аста Бирма давлат ва хусусий капитали қўлига ўтмоқда.

Помешчик ер эгалиги ва савдо-судхўрлик туфайли бузилаётган қишлоқ хўжалиги соҳасидаги жиддий проблемаларни ҳал қилишда прогрессив аграр қонунчилик муайян даражада ёрдам кўрсатиши керак. Бу қонунчиликда йирик помешчиклардан сотиб олиш йўли билан ерни национализация қилиш ва уни деҳқонлар ўртасида тақсимлаш тўғрисидаги қонун, шунингдек қарзга ер олганлар аҳволини енгиллаштириш тўғрисида, деҳқонлардан ернинг помешчик ва судхўрлар қўлига ўтишини тақиқлаш тўғрисида, деҳқонлар қарзини камайтириш тўғрисида ва бошқа қонунлар бор. 19.9 миллион акр экин экиладиган ернинг 6,2 миллион акри национализация қилиб олди.

қилиниши лозим. Ана шу ер майдонини национализация қилишни 1960 йилгача туғаллаш кўзда тутилмоқда. Бироқ ҳозиргача белгиланган планнинг 20 процентигина бажарилди.

Мамлакат молиясида оғир аҳвол юз берганлиги, етарли валюта запасларининг йўқлиги ва малакали кадрларнинг етишмаслиги натижасида келиб чиққан жиддий камчиликларга қарамасдан Бирма республикаси экономикани юксалтириш соҳасида дастлабки муваффақиятларга эришди. Масалан, саноат ялпи маҳсулоти урушдан илгариги даражага нисбатан 95 процентга, қишлоқ хўжалик, балиқчилик ва ўрмон хўжалиги маҳсулоти етиштириш 90 процентга етди. Гуруч экспорт қилиш 1956-1957 йилда 2 миллион тоннага етди — бу эса урушдан кейинги йиллар учун рекорд рақамдир; турли ёғочларни чет элларга чиқариш 30 процент ўсди. Сўнгги йилларда нефть қазиб чиқариш икки баравар ошди, лекин урушдан илгариги даражага етилгани йўқ; рангли металлар қазиб чиқариш ва экспорт қилиш ўсмоқда.

Мустақиллик йилларида Бирма социал проблемаларни ҳал қилиш соҳасида катта муваффақиятларга эришди. Мамлакатда 8 соатлик иш кунини кўзда тутадиган прогрессив меҳнат қонуни қабул қилинди ва аста-секин амалга оширилмоқда. Касалхоналар ва даволаш муассасаларининг сони ошмоқда, аҳолининг саводхонлиги ва маданияти ўсмоқда.

Бирма ҳукумати мамлакатнинг миллий манфаатларини кўзлаб, ўз фаолиятининг бошиданоқ тинчликсевар ташқи сиёсатни ўтказиш томон қатъий йўл олди. Бирма ҳукумати ўз сиёсатига тинч-тотув яшашнинг маълум беш принципини асос қилиб олди.

Агрессив ҳарбий гуруҳларни халқаро кескинликнинг сабабларидан бири деб ҳисоблаб, Бирма ҳукумати СЕАТОга иштирок этишдан бош тортди. У инглиз-француз-исроилнинг Мисрга қарши бирқаликда қилган агрессиясини қоралаб чиқди.

Ҳозир Бирма ҳукумати Яқин ва Ўрта Шарқ мамлакатлари ички ишларига АҚШнинг тўғридан-тўғри қуролли аралашуви учун парда бўлиб қолган «Даллес-Эйзенхауэр доктринаси»ни қатъий қораламоқда. Бирма жамоатчилиги қуролсизланиш ҳамда атом ва водород қуролларини тақиқлаш масалалари юзасидан совет таклифларини ёқлаб чиқмоқда.

Бирманинг Осиёдаги бошқа мамлакатлар билан традицион алоқалари янги асосда тикланмоқда ва кучаймоқда. Бу алоқаларни илгари Ғарб мустамлакачилари бузиб келган эдилар. Бирма республикаси Осиёда ва бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлашга қаратилган ҳамма тадбирларда актив иштирок этмоқда. Маълумки, Бирма Осиё ва Африка мамлакатлари Бандунг конференциясининг ташаббускорларидан бири бўлган эди. Осиё ва Африка мамлакатларининг яқинда Қоҳирада бўлиб ўтган бирдамлик конференциясида актив қатнашди.

Социалистик мамлакатлар билан дўстлик ва иқтисодий ҳамкорлик Бирма учун алоҳида аҳамиятга эгадир. Бирма барча социалистик мамлакатлар билан савдо алоқаларини тиклади. Бу тадбир унга, бир томондан, гуруч ва бошқа экспорт товарларини сотиш учун стабиль бозорга эга бўлиш, иккинчи томондан эса, бу мамлакатлардан зарур бўлган ускуналар ва машиналар олиш, шунингдек тўла тенг ҳуқуқлилик ҳамда ўзаро фойда асосида, ҳеч қандай сиёсий шартлар бўлмагани ҳолда малакали техника ёрдами олиш имкониятини берди.

Совет-Бирма дўстлиги йил сайин мустаҳкамланмоқда. Бирма Бош министри У Нунинг Совет Иттифоқига визити, Булганин ва Хрущев ўртоқларининг Бирмага қилган визитлари совет ва бирма халқларининг тинчликка ва ҳамкорликка астойдил интилаётганликларини тасдиқлади. Сўнгги вақтларда Совет Иттифоқи ва Бирма халқлари ўртасидаги дўстлик ва амалий алоқалар борган сари ривожланмоқда. Совет-Бирма иқтисодий битимларининг, шу жумладан СССР кучи ва маблағлари билан Бирма халқига совға сифатида технология институти, госпиталь ва бошқа иншоотларни қуриш ва ускуналаш тўғрисидаги битим, маданият арбобларидан иборат делегацияларнинг бир-бирларига юбориб турилганлиги, техника ҳамкорлиги, Бирма Бош министрининг ўринбосари У Чжо Нейннинг СССРга келиши, Бирма парламент делегациясининг мамлакатимизга сафари ва ҳоказолар ана шундан далолат беради.

Умумий тинчликни мустаҳкамлаш ишига ёш Бирма республикаси қўшаётган ҳиссага совет халқи юксак баҳо бермоқда. Ижтимоий-сиёсий системаларнинг турли бўлишига қарамасдан Совет Иттифоқи ва Бирмани тинчлик ва барча халқлар ўртасидаги дўстликка интилиш, халқаро кескинликни янада юмшатиш учун кураш бир-бирига яқинлаштиради. Совет кишилари Бирма халқининг ўз мамлакати экономикасини тиклаш ва ривожлантириш учун курашида қўлга киритган дастлабки муваффақиятларини мамнуният билан қайд қиладилар ва унга ана шу йўлда, шунингдек умумий тинчлик ва халқлар хавфсизлиги учун кураш йўлида янгидан-янги муваффақиятлар тилайдилар.

А. КАУФМАН.

САНЪАТ КУНДАЛИГИ

Область театрининг янги спектакли

Яқинда Янгийўл шаҳридаги Мажнон Уйғур номли Тошкент область музикали драма театри драматург Баҳром Раҳмонов ва Исоқ Ўктамовнинг 4 пардали 5 кўринишли «Бир тўй можароси» комедиясини томошабинларга кўрсатди. Асарни театр артисти Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Жовод Обидов саҳналаштирган.

Асарда ҳаётда учрайдиган, баъзи бир кишилар онгида сақланиб келаётган эскилик қолдиқларини фош этиш ва уларга қарши курашни кучайтириш ғояси акс эттирилган. Спектаклда савдо ходими Қурбонбой билан унинг қўшниси соддадил Ўсарнинг уйларида бўлиб ўтган «бешиккети» ва тўй можаролари кўрсатилади. Қурбонбойнинг хотини Ҳуринисо икки яшар ўғли Шукуржонга гўдаклик чоғиданоқ «бешиккетти» — келин топиш пайига тушади ва эрининг «ўғлимиз ҳали ёшку» деганига қарамай можаро кўтаради. Эру хотин қўшнилари Ўсарнинг уйига югуради. Улар маҳалла отини Отинбу билан Мадраим ҳофизни совчиликка юборишади. Шукуржонга Ўсарнинг яқинда туғилган қизи Ҳадиянинг қулоғи тишлатилади. Йиллар ўтади. Ҳадия билан Шукуржон вояга етиб, мактабни тамомлаш олдида эски можаронинг жонли гувоҳига айланадилар. Мактабни ҳали тамомламаган икки ёшнинг умидларини — ўқиш, илм олиш ниятларини пучга чиқаришга, уларни эски одат бўйича уйланишга мажбур қилмоқчи бўлганларнинг сирлари фош этилади.

Артистлардан Ё. Ўсаров (Ўсаржон), М. Муҳаммедова (Бўринисо), О. Юсупов (Шукуржон), Ф. Содиқов (Мадраим ҳофиз)лар ўз қаҳрамонларининг характерларини яхши ўрганишлари туфайли, ролларини жонли қилиб ўйнадилар. Шунингдек артистлардан Ш. Саримсоқов, О. Ғаниевалар яратган Рауф ва Адолат роллари ҳам анча дуруст чиққан.

Коллектив бундан буён ҳам бу спектакль устида ишлашни давом эттириб бориши зарур, шу билан бирга тўлақонли янги спектаклларни саҳнада кўрсатиб, ўз репертуарини замонавий асарлар билан бойитиши керак.

З. КУРТНЕЗИРОВ.

Театр жамиятида

1958 йилда Москвада бўладиган ўзбек адабиёти ва санъати декадаси муносабати билан Ўзбекистон театр жамиятининг фаолият доираси бирмунча кенгайди.

Жамиятнинг танқид секцияси (бошлиғи А. Рибкин) декада планига киритилган спектаклларни атрофлича муҳокама қилиш ва спектакллардаги мавжуд нуқсонларни бартараф қилиш юзасидан зарур тадбирларни амалга оширмоқда. Секцияда яқинда «Йўлчи юлдуз» спектакли муҳокама қилинади. Муҳокамада асар автори, постановкачи режиссёр, актерлар ва санъатшунослар қатнашадилар. Шунингдек секцияда пойтахтдаги бошқа театрларнинг янги спектакллари ҳам муҳокама қилинади.

Жамият кейинги вақтларда область театрларига амалий ёрдам беришни яхшилади. Андижон область театрида режиссёр йўқлиги сабабли жамият бу театрга режиссёр Рубинштейнни юборди.

Жамиятнинг ишлаб чиқариш цехлари ҳам мунтазам ишламоқда. Бу цехлар театрларнинг рекламалари, ҳар хил плакатларини тайёрламоқда, спектаклларга доир фотовитриналар ташкил қилмоқда. Грим-косметика цехи театрларни грим-косметика билан таъминлаб турибди.

Тошкентнинг Киров районида бир қанча муҳташам кўпквартирали уй-жой бинолари қад кўтармоқда. **Суратда:** Красний партизан кўчасида қурилган янги бинолардан бири.

М. Турсунхўжаев фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

Ижтимоий философик фикр тарихига оид янги асарлар

Ўзбекистон халқлари маданияти тарихи билан қизиқувчи китобхонларнинг кутубхонаси республика фанлар Академияси томонидан нашр этилган иккита янги китоб билан бойиди. Булар «Ўзбекистонда прогрессив ижтимоий-философик фикрлар тарихидан материаллар» номли тўплам ва академик М. Мўминовнинг «Бедилнинг фалсафий қарашлари» китобидир.

«Ўзбекистонда прогрессив ижтимоий-философик фикрлар тарихидан материаллар» тўплами сўзбоши билан бошланади. Сўзбошида Ўрта Осиё халқлари ижтимоий-философик фикрининг жуда қадим замонлардан то Улуғ Октябрь социалистик революциясигача бўлган давргача ривожланишининг умумий процесси ва характерли моментлари ёритилган. Ўрта Осиё халқларининг буюк мутаффакир ва шоирлари асарларидан танлаб олинган парчалар тўпламнинг асосий қисмини ташкил этади. Китобда Аристотельнинг «Осмон ҳақида» китоби юзасидан Берунийнинг ўнта саволи ва бу саволларга Абу Али ибн Синонинг жавоблари рус тилида биринчи марта эълон қилинмоқда. Шарқнинг буюк олимлари бу савол-жавобларда философия, астрономия, физика соҳаларида қимматли фикрлар баён қилганлар. Шунингдек, тўпламда буюк олим ва шоирлар ҳақида биографик маълумотлар ҳам берилган.

Машҳур шоир ва файласуф Мирза Абдулқодир Бедил асарлари Ўрта Осиё халқлари ўртасида кенг тарқалган. «Бедилнинг фалсафий қарашлари» номли асарда шоирнинг фалсафий қарашлари чуқур илмий анализ қилинади. Китобда Бедилнинг руҳ, материя ва форма ҳақидаги фикрларига марксистик анализ берилган. Махсус боблар Бедил пантеизми ва унинг билим назариясига, шунингдек руҳнинг кўчиши ва инсон тақдирини авваладан белгилаб қўювчи догмаларни Бедил томонидан танқид қилинишига бағишланган. Автор М. Бедил ижодидаги гуманизм ва ватанпарварлик, эркесварлик ва маърифатпарварлик мотивларини, шоирнинг меҳнаткаш халққа муҳаббатини алоҳида таъкидлаб ўтади. Китобнинг хотимасида Мирза Бедил ижодининг Ўрта Осиё халқлари адабиёти ва ижтимоий фикр тараққиётига самарали таъсир қилганлиги баён этилган.

Бу китоблар философия, адабиёт ва шарқшунослик соҳасида ишлаётган мутахассислар билан бир қаторда кенг китобхонлар оммаси учун ҳам яхши совғадир.

А. АБДУҚОДИРОВ.

Тошкент заказн билан

Республикамиз пойтахти Тошкентда кенг кўламда уй-жой қурилиши ишлари олиб борилмоқда. Улуғ Октябрнинг 40 йиллиги арафасида жуда кўп янги уй-жойлар фойдаланишга топширилди.

Уй-жой қурилишига республиканинг бошқа шаҳарларидаги саноат корхоналари ҳам яқиндан ёрдам бермоқдалар. Масалан, Тошкент шаҳар Совети Чирчиқдаги электрошчит заводига 10 дона трансформатор подстанцияларини тайёрлаб беришни илтимос қилди. Завод коллективи бу заказни хурсандчилик билан қабул қилди.

Электрошчитчилар бу заказни ойлик программага ҳалал етказмай бажаришга сўз бердилар. Монтаж-йиғув цехи коллективи электр ускуналари тайёрлашда айниқса фидокорлик билан ишладилар.

Завод ишчилари ҳозир заказнинг асосий қисмини тайёрлаб, Тошкентга юбордилар.

В. СКОРОДУМОВ.

Тоғли Сўқоқда водопровод

Паркент районининг тоғ бағридаги хушҳаво Сўқоқ қишлоғида дам олиш уйи, тажриба станцияси, шифохона ва ўрта мактаблар жойлашган. Бу ерда истиқомат қилувчилар баланд қишлоққа пастликдаги сойликдан сув ташиб чиқар эдилар. Сўқоққа ким бормасин обкашда сойдан баландга сув ташиётган кишини кўриб, ачинарди.

Ҳозир сўқоқликлар бу қийинчиликдан қутилдилар. Қишлоқдаги мелиоротив тажриба станцияси ходимлари ва қишлоқ меҳнаткашларининг ғайрати билан бу ерда водопровод қурилди. Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик академияси илмий-текшириш институти водопровод қурилишига 200 минг сўмга яқин пул ажратиб берди. Қишлоқ меҳнаткашлари сув учун курашга астойдил киришиб, 2200 метр узунликда траншея қазидилар. Трубалар ҳам кетма-кет ётқизилаверди.

Қишлоқ марказида 4 ерда, тажриба станциясида 5 ерда, шифохона, мактаб ва бошқа муассасаларда водопровод колонкалари ўрнатилди.

Ю. БАҲОДИРОВ.

Тинчлик муқаррар ғалаба қилади!

☆ ☆ ☆

Осиё ва Африка мамлакатлари бирдамлиги конференциясининг ДЕКЛАРАЦИЯСИ

ҚОҲИРА, 1 январь. (ТАСС). Осиё ва Африка мамлакатлари бирдамлиги конференциясининг охирги мажлисида қуйидаги декларация бир овоздан маъқулланди:

Биз, Осиё ва Африка халқлари халқаро проблемаларни, хусусан Африка ва Осиё халқларига доир проблемаларни муҳокама қилиш учун 1957 йилнинг 26 декабридан 1958 йилнинг 1 январигача Қоҳирада йиғилиш ўтказиб, халқларимиз олдида турган сиёсий, иқтисодий, социал ва маданий проблемаларни анализ қилдик.

Биз бир туйғуга — халқларимиз ўртасидаги ҳамкорлик ва бирлик ҳамда дунёдаги барча халқлар билан мустаҳкам дўстлик туйғуларига амал қилдик.

Бизнинг конференциямиз ана шу проблемаларни етти кун мобайнида ҳамжиҳатлик руҳида муҳокама қилганидан кейин турли проблемаларни ҳал этишга доир таклифлар тўғрисида якдиллик билан бир битимга келди. Бу шуни исбот қиладики, Осиё ва Африка халқлари тинчликни сақлаш вазифаларини бажаришда янада кўпроқ бирликка эришдилар ва ҳаракатнинг умумий программасини туздилар. Конференция ўз резолюцияларининг бажарилишига ёрдам бериш мақсадида Қоҳирада доимий комитет тузиш ҳақида якдиллик билан бир қарорга келди.

Биз айтамизки, 1955 йил апрель ойида Бандунг конференциясида қабул қилинган принциплар халқаро муносабатларнинг негизи бўлиб қолиши керак. Биз, халқларимиз томонидан кейинги йиллар мобайнида қўллаб-қувватланган қуйидаги 10 принципни тамомила қўллаб-қувватлаётганлигимизни яна бир марта изҳор қилдик:

1. Кишининг асосий ҳуқуқларини, шунингдек Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставининг принципларини ва мақсадларини ҳурмат қилиш.

2. Барча халқларнинг суверенитетини ва улар территориясининг бутунлигини ҳурмат қилиш.

3. Ҳамма ирқларнинг ҳамда катта ва кичик барча миллатларнинг тенглигини эътироф қилиш.

4. Мамлакатларимизнинг ишларига ҳар қандай йўл билан аралашишдан тийилиб туриш.

5. Ҳар бир мамлакатнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставига мувофиқ ўзини якка-якка ёки коллектив суратда мудофаа қилиш ҳуқуқларини ҳурмат қилиш.

6. А) Коллектив мудофаа ташкилотларидан буюк давлатлардан бирортасининг ўз манфаатлари йўлида фойдаланишдан тийилиб туриш.

Б) Ҳар бир мамлакатнинг бошқа мамлакатларга тазйиқ кўрсатишдан тийилиб туриши.

7. Агрессив ҳаракатлардан ва таҳдидлардан ҳамда ҳар бир мамлакатнинг регионал хавфсизлиги ёки сиёсий мустақиллигига қарши куч ишлатишдан тийилиб туриш.

8. Халқаро миқёсдаги барча жанжалли масалаларни тинч воситалар билан, чунончи музокаралар олиб бориш, яраштириш, арбитраж суд чоралари ёки манфаатдор томонларнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставига мувофиқ танлаб олган бошқа бирон тинч воситалар ёрдами билан ҳал этиш.

9. Умумий манфаатларимизга ва ўзаро ҳамкорлигимизга ёрдам бериш.

10. Адолатни ва халқаро мажбуриятларни ҳурмат қилиш.

Биз шунга тамомила аминмизки, башарти 10 принцип қабул қилинадиган бўлса, халқаро вазиятда бўлган ҳозирги кескинлик муайян даражада бўшашади ва ҳозирги вақтда миллионларча кишиларнинг қалбини ташвишга солган қирилиб кетиш хавфи йўқолади.

Биз айтамизки, ана шу кескин вазият йўқолмагунча тинчлик асослари мустаҳкам бўлолмайди. Биз ана шу йўлдаги ҳар бир қадамни табриклаймиз. Биз дунё халқларини бамаслаҳат бир фикрга келиш ва ҳамжиҳат бўлиб иш кўриш учун мумкин бўлган ҳамма воситалардан фойдаланишга чақирамиз. Бу чора қуролсизланишга, ядро қуроли ишлаб чиқаришни, бу қурол синовларини ва уни қўлланишни тақиқлашга муқаррар суратда олиб келади. Биз бутун дунё халқларини ўз кучларини, фан соҳасида ва ядро энергиясидан фойдаланиш соҳасида ўз фаолиятини тинчлик мақсадларига ва гуллаб-яшнаш ҳамда тенглик асосида ва Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Уставига мувофиқ суратда халқлар ўртасида кенг ҳамкорлик қилиш манфаатларини кўзлаб инсониятга хизмат қилдиришга қаратишга чақирамиз.

Осиё ва Африка халқлари империалистларнинг ҳукмронлиги, чет эл эксплуатацияси ва халқларни бўйсундириш натижаси бўлган бошқа ҳар қандай иллат кишиларни уларнинг асосий ҳуқуқларидан маҳрум этади, шунингдек Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Уставини бузади, деб ҳисоблайдилар. Биз бунда ана шу нарсаларнинг ҳукуматлар учун ҳам, ҳукмронлик остида бўлган кишилар учун ҳам бошқа зарарли оқибатлар келтириши тўғрисида гапириб ҳам турмаймиз. Бу эса тинчликка ва халқаро ҳамкорликка халақит беради. Империализмнинг бундан буён яшаши ҳозирги вақтда дунё ўз бошидан кечираётган янги даврга асло тўғри келмайди. Осиё ва Африка халқлари барча халқларнинг озодлик ва мустақилликка бўлган ҳуқуқига қаттиқ ишонадилар.

Осиё ва Африка халқлари ўз фаровонликлари учун, шунингдек бутун инсониятнинг фаровонлиги учун олиб борилаётган курашда бир-бирларига ёрдам бериш мақсадида биргалашиб ҳаракат қилишни истайдилар. Биз ўзимизнинг толмас куч-ғайратимизни бутун дунёда мустаҳкам тинчликка эришишга бағишлаймиз.

Тинчлик шубҳасиз ғалаба қилади. Инсоният келажакка умид ва ишонч билан қарай олади. Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги Қоҳира конференциясининг янги йил муносабати билан бутун дунёга айтадиган гаплари ана шу.

☆

Миср президенти Жамол Абдил Носир Ш. Р. Рашидовни қабул қилди

ҚОҲИРА, 2 январь. (ТАСС). Миср президенти Жамол Абдил Носир бугун СССР Олий Совети Президуми Раисининг ўринбосари ва Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ш. Р. Рашидовни қабул қилди. СССРнинг Мисрдаги элчиси Е. Д. Киселев ўртоқ Рашидов билан бирга бўлди.

Суҳбат самимий, дўстона вазиятда ўтди.

Сурия-Миср бирлиги намойиши

ҚОҲИРА, 1 январь. (ТАСС). Кеча Миср Миллат мажлисида Сурия республикасининг байроғини Миср парламентига топшириш маросими ўтказилди. Сурия парламентининг делегацияси Сурия байроғини Сурия ва Миср халқлари ўртасидаги бирдамлик ва мустаҳкамланиб бораётган бирлик символи сифатида Миср Миллат мажлисига топширди.

Миср Миллат мажлиси ҳам Миср республикасининг байроғини Сурия делегациясига топширди.

Қоҳира меҳнаткашлари бирдамлик конференциясининг қатнашчиларини табрикламоқдалар

ҚОҲИРА, 1 январь. (ТАСС). Қоҳиранинг неча минглаб аҳолиси бугун Осиё ва Африка мамлакатлари бирдамлиги конференциясининг охирги мажлиси бўлган университет биноси олдига тўпланди. Меҳнаткашлар, студентлар, ёшлар бу ерга ташкилий равишда байроқлар, шиорлар ва плакатлар кўтариб келдилар. Плакатларда конференция қатнашчиларига табрик сўзлари, тинчликка ва халқлар бирдамлигига даъват этган сўзлар, империализмни ва агрессив Бағдод пактини қоралаган шиорлар ёзилган эди.

Намойишчилар конференциянинг иши тамом бўлганидан кейин мажлислар залидан чиқиб келган депутатларни шодиёна табрикладилар. Совет делегацияси зўр иштиёқ билан кутиб олинди. Шу ерда ҳозир бўлган кишилар делегацияни Совет Иттифоқи халқлари ва раҳбарлари шарафига табрик хитоблари билан қутладилар.

Бугун телевизор экранида

19.30 Катта ёшдаги болалар учун эшиттириш: «Бизнинг меҳмонларимиз».

19.50. «Рус классик шоирлари кутубхонаси» циклида Н. А. Некрасовга бағишланган эшиттириш (рус тилида).

20.20. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Радиоэшиттириш ва телевидение комитети солистлари ва халқ чалғу асбоблари оркестри ижросида концерт.

21.10 Бадиий фильм — **«Икки иқрор».**

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 4/I да кундуз ва кечқурун **Ганг дарёсининг қизи,** 5/I да кундуз **Жазоир менинг ватаним!,** кечқурун **Йўлчи юлдуз.**

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 4/I да кундуз **Пиковая дама,** 5/I да кундуз **Қизил гул** («Аленький цветочек»), кечқурун **Жизель.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — 12/I гача кундуз соат 1, 4 ва кеч 8 да **Циркда арча.**

«ЎЗБЕКИСТОН» — кундуз ва кечқурун **Мен яшайдиган уй.**

«ЁШ ГВАРДИЯ» — эрталаб соат 10, 11 ярим, кундуз 1 ва 2 яримда **Олтин бухтадаги саргузашт,** қолган сеансларда **Мен яшайдиган уй.**

Жар кўча, 9-тупик, 73-уйда турувчи **Анвар Абдунабиевна Юсуповнинг** шу уйда турувчи Бекжон Бобожоновдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район, 8-участка халқ судида кўрилади.

Калинин район, «Шарқ ҳақиқати» колхозида турувчи **Турсунмурод Тўхтамуродовнинг** шу район, Булганин номли колхозда турувчи Матира Салимова-Тўхтамуродовадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент область, Калинин район, 1-участка халқ судида кўрилади.

Осиё ва Африка мамлакатлари бирдамлиги конференциясининг қарорлари

ҚОҲИРА, 2 январь. (ТАСС). Осиё ва Африка мамлакатлари бирдамлиги Қоҳира конференциясининг 1 январда бўлган ялпи мажлисида делегатлар конференция комиссиялари томонидан ишлаб чиқилган ва тақдим этилган резолюцияларни якдиллик билан маъқулладилар.

Конференция империализм тўғрисидаги резолюцияда империализмнинг ҳар қандай кўринишлари ва формаларини, ажнабийларнинг бошқа мамлакатлар ишларига аралашувини, бутун дунёда тинчликни хавф остида қолдираётган ҳарбий ва сиёсий пактлар ҳамда иттифоқларни, империалистларнинг манфаатларини кўзлаб, миллий ҳукуматларни ағдариб ташлаш мақсадида қилинадиган фитналарни, майда давлатларнинг манфаатларига зарар етказадиган ва уларнинг суверенитети ҳамда мустақиллигини камситадиган шартлар билан ёрдам беришни, бошқа мамлакатларнинг территорияларида чет эл ҳарбий базаларини вужудга келтиришни ва қуролли кучларни жойлаштиришни қатъий қоралайди. Конференция халқларнинг озод бўлиш, ўз тақдирини ўзлари белгилаш, суверенитет ва тўла мустақил бўлиш ҳуқуқларини, ички проблемаларни ўз кучлари билан ҳал этишни ва идора формасини ўз истагига мувофиқ танлаб олишни тамомила қўллаб-қувватлаганлигини билдиради. Резолюцияда яна айтилишича, конференция барча мустамлакалар ва протекторатларнинг тўла мустақил бўлиш ҳуқуқини танишни талаб этади, шунингдек Бирлашган Миллатлар Ташкилотини васийлик системасига хотима беришга ва васийликда бўлган мамлакатларнинг мустақиллигини танишга чақиради.

Резолюциянинг охирида Осиё ва Африка халқлари ўз мустақиллиги учун курашаётганларни бутун чоралар билан қўллаб-қувватлашга ва империализмга қарши курашиш учун миллий ва халқаро жамоатчилик фикрини сафарбар қилишга даъват этилади.

Қуролсизланиш ва атом уруши хавфини йўқотиш тўғрисидаги резолюция ядро қуроли синовларини дарҳол сўзсиз тақиқлашни талаб этади ва ёппасига қуролсизланишга даъват этади. Резолюцияда таъкидлаб ўтилишича, Осиё ва Африка халқлари ядро ва ракета қуролининг бошқа мамлакатлар территориясида жойлаштирилишига қарши, ҳарбий базаларнинг ва хусусан атом ҳарбий базаларининг вужудга келтирилиши ва кенгайтирилишига қарши чиқмоқдалар.

Резолюциянинг охирида бундай дейилади: Осиё ва Африка халқлари ўз мамлакатлари тинчлик зонаси бўлиб қолиши ва зонада ядро ҳамда ракета қуроллари бўлмаслиги кераклигига қаттиқ ишонадилар. Конференция бутун дунё халқларини ана шу резолюцияни қўллаб-қувватлаш учун бирлашишга чақиради, чунки «халқларнинг қудрати ядро бомбаларининг қудратидан кучлироқдир ва халқларнинг бу қудрати атом уруши хавфини йўқотиши мумкин».

Иқтисодий ва техника ҳамкорлиги тўғрисидаги резолюцияда таъкидлаб ўтиладики, иқтисодий ва саноат жиҳатидан ривожланиш ҳамда иқтисодий жиҳатдан тўла мустақилликка эришиш мақсадида конференция Осиё ва Африка мамлакатларига мустамлакачилик ва империализмнинг ҳар қандай формалари билан курашни давом эттиришни, индустрлаштириш йўли билан экономикани ривожлантириш мақсадида яқинроқ ҳамкорликни амалга оширишни, миллатлар ўртасида, улардаги социал ва иқтисодий системаларнинг қандай бўлишидан қатъи назар, савдо-сотиқни ривожлантиришни тавсия этади.

Социал тараққиёт тўғрисидаги резолюцияда ҳар иккала жинсга мансуб кишиларга тенг сайлов ҳуқуқи бериш, тенг меҳнат учун баравар ҳақ тўлаш зарур эканлиги тўғрисида, оналарнинг ва болаларнинг аҳволини яхшилаш ҳақида гапирилади. Резолюция Осиё ва Африка мамлакатлари ёшларининг умумий эҳтиёжларини ва уларнинг осойишталигига ёрдам бериш методларини ўрганиш учун 1958 йилда Мисрда ана шу мамлакатлар ёшларининг конференциясини ўтказишни, шунингдек Осиё ва Африка мамлакатлари ёшларининг фестивалларини мунтазам суратда ўтказиб туришни таклиф этади.

Маданий ҳамкорлик тўғрисидаги резолюцияда Осиё ва Африка мамлакатлари халқларининг маданиятини янада ривожлантириш, улар ўртасида маданий муносабатларни мустаҳкамлаш ва кенгайтириш зарур эканлиги ҳақида гапирилади.

Конференция ирқий камситиш тўғрисида резолюция қабул қилди. Дунёнинг кўп мамлакатларида ва хусусан Жанубий Африка Иттифоқида ирқий камситиш борлигини таъкидлаб, резолюция ҳар қандай шаклдаги ирқий камситиш сиёсатини қатъий қоралайди ва Жанубий Африка Иттифоқини ҳамда бошқа мамлакатларни ана шу сиёсатга хотима беришга, шунингдек ирқий камситишни қонунлаштирадиган ҳамма қонун ва қоидаларни бекор қилишга чақиради.

Жазоир масаласи юзасидан чиқарилган резолюцияда конференция Франциянинг мустамлакачилик урушини, шунингдек француз империалистларининг Жазоир халқига қарши қилаётган ваҳшийликларини қоралади. Резолюция Жазоир халқининг мустақиллигини дарҳол танишга, шунингдек Франция ҳукумати билан Жазоир халқининг вакили бўлган Миллий озодлик фронти ўртасида музокаралар бошлашга даъват этади.

Бундан ташқари, конференцияда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти тўғрисида резолюция қабул қилинди. Бу резолюцияда Хитойнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги қонуний ўрнини тиклаш ва Мўғулистонни ана шу ташкилотга аъзо қилиб қабул этиш зарур эканлиги кўрсатилади.

Фаластин масаласи юзасидан чиқарилган резолюцияда Осиё ва Африка халқларининг вакиллари Исроилнинг агрессив сиёсатини қатъий қоралайдилар ва бу резолюцияда фаластинлик қочоқ арабларни ўз ватанига қайтариш зарур эканлиги кўрсатилади.

Конференциянинг резолюцияларини ва тавсияларини амалга ошириш ва турли мамлакатлардаги бирдамлик ҳаракатлари ўртасида доимий алоқа бўлишини таъминлаш мақсадида конференция Африка ва Осиё халқлари бирдамлиги кенгашини тузиш тўғрисида қарор қабул қилди. Бу кенгашда ҳар иккала қитъадаги ҳар бир мамлакатдан битта вакил ҳамда Қоҳирада ишлайдиган доимий секретариат бўлади.

Конференция ана шу резолюциялардан ташқари АҚШ, СССР ва Буюк Британия ҳукуматларига қарата мурожаат қабул қилди. Мурожаат ядро қуроли синовларини тақиқлашга даъват этади. Мурожаатда бундай дейилади: «Биз, ялпи қирғин қуролини ишлаб чиқариш, тўплаш ва қўлланишни тамомила тақиқлаш йўлидаги биринчи қадам сифатида ва ёппасига қуролсизланиш йўлидаги қадам сифатида ана шу қурол синовларини дарҳол ва сўзсиз тақиқлашни талаб этамиз». Мурожаатда АҚШ ва Буюк Британия ҳукуматлари СССРдан ибрат оладилар ва ядро қуроли синовларини 1958 йил январь ойидан бошлаб тўхтатишга тайёр эканликларини билдирадилар, деган умид изҳор қилинади.

Конференциянинг бутун дунё олимларига қарата чиқарган мурожаатида ядро қуролини қўлланишга кескин суратда қарши чиқиш ва ана шу қурол запасларини йўқотишга эришишга даъват этилади.

Ҳушёрхона коллективининг шарафли иши

Милиция ходимлари ҳушёрхонага навбатдаги мастни олиб келишди. Унинг башараси бужмайган, лойга буланган, шляпаси чеккасига қийшайиб тушган, ёқавайрон пальтоси ҳам лой-сув. Кўринишдан бу ўртоқ бундан бир неча соат илгари туппа-тузук маданиятли киши бўлган. Ичкилик эса ҳозир уни бутунлай бошқа қиёфага киргазган. Агар ҳозир шу кишининг расмини олиб, ҳушёр бўлгач ўзига кўрсатсангиз бунга зўрға ишонади.

У шунчалар маст эдики, ҳатто фамилиясини ҳам, иш жойини ҳам айтиб беролмасди. Ёнида эса ҳеч қандай ҳужжати қолмабди.

— Майли, — деди ҳушёрхона навбатчиси, — ухлаб дам олсин, сўнг кимлигини билиб оламиз.

Уни қўшни хонага ётқизиб қўйишди. Бу ердаги кроватларда бундай «ҳамкасабалардан» бир неча киши бор: уларнинг баъзиси ичимлик таъсирида донг қотиб ухлаб ётибди, айримлари кайфли кўзларини шипга тикиб, хаёл сурардилар. Ҳушёр тортиб қолганлар «қандай аҳволга тушибман-а? Ҳаммаси қурғур бир рюмкадан бошланди... Ишхонадагилар эшитса, оғайниларнинг қулоғига етса... Жуда ҳунук бўлдида. Хотиним, болалар нима дейди» деган хаёллар билан ташвиш тортарди.

Хўш, ҳушёрхонадаги бу кишилар ким?

Афсуски уларнинг кўплари давлат муассасаларида масъулиятли ўринларда ишлайдиган, коллектив ўртасида обрў-эътиборга эга бўлган кишилар. Масалан, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети бухгалтериясининг ходими Данилов ҳушёрхонага қаттиқ маст ҳолида олиб келинди. Республика фанлар академиясининг ходимлари Иван Матвеевич Шимолин ва Иван Александрович Тиринов ҳам ҳушёрхонага келганда ўзларини билмас эдилар. Уларнинг ҳар иккаласи ҳам партия аъзоси.

Ичкилик жонли организм ҳужайраларини ўлдирувчи заҳарли модда ҳисобланади. У, кишининг меҳнат қобилиятини сусайтиради, кўз яхши кўрмайдиган, қулоқ ёмон эшитадиган бўлиб қолади. Умуман алкаголга берилган кишининг сезги органлари фаолияти нормал издан чиқади. Алкаголнинг ана шу зарарли таъсирини тушунтиришда врачларимиз катта роль ўйнашлари керак. Аммо айрим врачларнинг ўзи эсини йўқотгунча ичиб, маст бўлишлари кишини жуда афсуслантиради. Бир куни тез ёрдам станциясининг врачи Николай Константинович Каширцев ҳушёрхонага олиб келинди. Кўриниб турибдики, алкоголизмга қарши курашга даъват этилган Каширцевнинг ўзи тарбияга муҳтож. Ёки тарбиячи педагог Василий Владимирович Субботинни олайлик. У ҳам бироз кайф қиламан деб, ҳушёрхонага келиб қолганини ўзи билмай қолган. Субботин Ўрта Осиё политехника институтида ўқитувчи бўлиб ишлайди. Кези келганда шуни айтиш керакки, ҳушёрхонанинг регистрация дафтарида бошқа педагог-инженер ва фан кандидатлари номини ҳам учратиш мумкин.

Тошкент ҳушёрхонаси ходимлари коллективи алкаголга қарши курашиб, катта тушунтириш ва тарбиявий иш олиб бормоқдалар. Ҳушёрхона бошлиғи милиция капитани Иван Парфильевич Азаренко ҳар бир алкогал билан эринмай суҳбатлашади, ичкиликнинг зарарини тушунтиришга ҳаракат қилади. Бундан ташқари ҳар бир кишининг жойига, агар коммунист ёки комсомол аъзоси бўлса тегишли ташкилотга хат ёзиб юборилади.

Шуни қайд қилиш лозимки, ҳушёрхона коллективи олиб бораётган иш ижобий натижалар бермоқда. Бу ташкилот барпо этилганидан бери кўчада маст ҳолда юрадиганлар анча кам учрайдиган бўлиб қолди. Бир йилда бир неча марта ҳушёрхонага келадиган «штатли» алкаголлар энди жуда камайган.

Алкаголизмга қарши кураш бутун жамоатчиликнинг жонажон ишидир. Ичкиликка қарши кураш қанчалар кескин бўлса, у шунча тез йўқолади.

Л. ВИКТОРОВ,
Г. МИХАЙЛОВ.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 140, Пропаганда бўлими — 136, Совет қурилиши бўлими — 136 Маданият бўлими — 132, Адабиёт ва санъат бўлими — 29040, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими — 34048, 132, Хатлар бўлими — 34048, 156, Маҳаллий ахборот бўлими — 132. Секретариат — 115,50, Эълонлар бўлими — 38142.

Р. 00302. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. № Б-878.